

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 147. szám
1940. július 4., csütörtök

Felelős-szerkesztő:
SZ. JAKAB GEZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1—1938.

Ujabb erélyes államvédelmi és rendfenntartó intézkedések

Tízmillió lejes rendkívüli hitelt szavaztak meg a menekültek részére

A szerdai nemzeti gyásznapi

Bucuresti. A bukaresti hadtestparancsnokság az ostromállapotról szóló törvény értelmében a következő rendeletet bocsátotta ki:

1. Minden fegyvertartási engedély hatálya megszűnik, kivéve a vadászigyverek, a tartalékos tisztek és az ipari üzemek védelmére rendelt örk engedélyeit, akiknek engedélyeit 1940. május 29. után adta ki a katonai hatóság.

2. Mindenki, akinek fegyvertartási engedélyét bevonták, vagy akinek fegyvere, tölténye, vagy robbanóanyagja van, köteles azt 1940. július 6-án déli 12 óráig a városokban a rendőrkerületeknél, falvakban a csendőrségeknél nyugta ellenében beszolgáltatni.

3. Mindenki köteles a gáz- és légvédelmi rendelkezéseknek engedelmességni.

4. Senki sem utasíthatja vissza katonai személyek, a hadsereg járműveinek vagy állatainak betoizadását és elszállásolását.

5. Minden vendéglő, illetve ételkészítési helyiség este 23 órakor bezárandó.

6. Véglegesen bezárnak minden olyan klubot, vagy nyilvános helyiséget, amelyről bebizonyosodik, hogy a hadsereg, vagy az államvédelemre vonatkozó híreket beszélik meg, vagy terjesztenek.

7. Tilos minden, a szabad ég alatt, zárt, vagy nyílt helyiségben tartott gyűlés, engedély nélkül.

8. Tilos bármilyen formában, vagy módon egy olyan idegen hatalom javára szóló propaganda, amely hatalommal konfliktusban állunk és ami a lakosság igazgatására és a hadsereg munkájának kárára szolgál.

9. Tilos minden propaganda bármilyen módon is, amely szabotázst, zendülést, földalatti propagandát, a rekvirálás, vagy az adókiivetés elleni felhívást, egy szóval a polgárság erkölcsének megmértelyezését szolgálja és a katonaság tekintélyét rongálja.

10. Akinek tudomása van ilyen felforgató cselekményeket elkövető egyénekről, köteles azokat a katonai vagy polgári hatóságnál nyomban feljelenteni.

11. Tilos bármilyen formában, vagy helyen kommentálni, közölni, vagy tovább adni akár valakinek saját véleményét is csapattestről, katonai személyekről, akik a hadsereghez tartoznak, vagy azok rendelkezése alatt vannak.

12. Tilos vasuton, országuton, víziuton, vagy levegőben bármilyen idegennek utlevél, vagy más személyazonossági okmány nélkül utazni, illetve közlekedni.

13. Tilos nyílt mezőn tüzet gyújtani, amely távolról látható. A lakásokban az elsőéjtészi rendelet pillanatában el kell oltani a lámpákat.

14. Tilos idegen személyeket, vagy katonákat a hatóságnál történő bejelentés nélkül a lakásban tartani, vagy eltitkolni.

15. Senki sem tagadhatja meg, ha rendőri vagy katonai hatóság igazolta.

16. Ha bárki idegen repülőgép, vagy ejtőernyős lefoglalását látja, nyomban, bármilyen módon, a legsürgősebben jelenteni tartozik ezt a katonai hatóságnak.

17. Minden katonai személy — kapott parancs nélkül is — köteles az ejtőernyőst megtámadni, azt harcra készre tenni és letartóztatni. Ugyanígy mindenki tartozik a segítségére menni annak a katonai személynek, aki ejtőernyőssel küzd. Tilos katonai személyeket az ejtőernyősökkel való harcban megakadályozni, vagy azokat a polgári személyeket gátolni, akik az ejtőernyős megjelenését fel akarták jelenteni.

18. Szigorúan tilos bárkinek is katonai hatóságok, kaszárnyák, kórházak, katonai raktárak, vasutállomások, vonatok, repülőterek, gyárak, ipari üzemek, illetve mindenemű olyan más helyeken sétálni, vagy tartózkodni, ahol a katonai őrzet van, de tilos még ilyen helyiségek és épületek közelében tartózkodni is.

19. Senki sem tarthat rádióleadót, drótnélküli távfrájlókat, vagy postagalambokat katonai engedély nélkül. Postagalambokat sem venni, sem eladni nem szabad.

20. Tilos magán személyek levelezését akár helyben, akár egyik városból vagy községből a másikba vinni.

21. Tilos akárcsak a legkisebb rosszakarat nélkül is a polgári hatóság körében, kaszárnyákban, vonatokon, hajón, állomásokon, vagy bárhol pánikot kelteni.

22. Minden személy, aki hatósági parancsot kap, köteles azt végrehajtani, azt pedig a parancs végrehajtásának felügyeletével van megbízva, a felügyeletet a legteljesebb mértékben elvégezni.

23. A fenti rendelkezések ellen vétők egy hónaptól 2 évig terjedő főtűntetéssel és a büntetőtörvény szerinti mellékbüntetéssel sújtandók.

24. Aki segítséget, vagy akárcsak védelmet nyújt az elkövetőknek, ugyanolyan büntetésben részesül, mint a büntetettek.

25. Ugyancsak a büntetettekkel egyforma büntetésben részesülnek a büntársak és felbuktók.

26. A fenti rendelkezések 18-ik pontja ellen vétők, akiknél fényképezőgép, filmfelvétel van, vagy akikről bebizonyosodik, hogy rajzokat, vagy festményeket

A gyász megnyilvánulása

A szerdai országos gyász impozáns és méltóságos külsőségek között nyilvánult meg egy a fővárosban, mint szerte az országban. Gyászfátyval bevont lobogók lengtek mindenütt, hirdelve az ország gyászát. Déli egy órakor egy percre néma csend borult a mások hangos uccákra, a forgalom megállt és a polgárok milliói egy perces néma magukbaszálló megilletődéssel gyásztak. Bucurestiben megkondultak a harangok. A bukaresti rádió déli 2 órakor 5 perccel hamarabb kezdte meg műsoradását, gyászdalokat játszott a zenekar, majd a hírek után ugyancsak klasszikus zeneszerzők műveit közvetítette.

Szerdán délben, pontosan egy órakor, egy percre megállt az élet az egész országban. A városokban megszakadt a forgalom, egy percre csend borult a zajos uccákra, elhalt a lármá

Tízmillió lejes rendkívüli hitel

Bucuresti. A pénzügyminisztérium tízmillió lei rendkívüli hitelt nyitott a belügyminisztérium számára a menekültek felsegélyezésére.

Niculescu-Ritz, a Sfatul Negustoresc országos szövetségének elnöke körlevelet intézett az ország valamennyi kereskedő érdekképviselőéhez és figyelmükbe ajánlja a beszarabiai és az északbukovinai menekültek segélyezését, mint hazafias kötelességet.

Bucuresti. A Banca Nationala közli mindazokkal, akiknek a szovjet által megszállott

Ujabb csatlakozások a Nemzet Pártjához

Bucuresti. Ófelsége, mint a Nemzet Pártjának legfőbb vezetője a legkülönbözőbb társadalmi osztályoktól kap hódoló táviratokat. Távirat érkezett a királyi udvarhoz Suceava metropolitájától, Samsonovici tábornoktól, a veteránok szövetségétől, a gazdasági egyesületektől, a timisoarai Polytechnikum diákszövetségétől, a kereskedelmi és iparkamarák szövetségétől, a cluji diákszövetségétől és még számos vezető egyéniségtől.

Urdarianu miniszter, a Párt vezérkari főnöke ugyancsak nagyvázú táviratot kapott,

akartak ott készíteni: 1. Ha román állampolgárok, 5 évtől 25 évig terjedhető kényszermunkára, és polgári jogaik 3—10 évi elvesztésére büntetnek. 2. Az idegen, ha ezt elköveti és nem áll a román állam szolgálatában, 5 évtől 15 évig terjedhető kényszermunkára és ha a román állam szolgálatában áll, 10 évtől 25 évig terjedhető kényszermunkára büntetik és polgári jogait ugyancsak 3—10 évig terjedő időtartamra veszti el.

27. Az árulásban, kémkedésben, hűtlenségben, felségárulásban, a belső, vagy külső ellenségrel való szövetségben bűnösök, büntársak és felbuktók a Carol II. büntetőtörvény 230. paragrafusának értelmében 2 hónaptól életfogytiglani kényszermunkára ítélik, valamint 2000-től 100.000 leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják.

28. Érvényben marad az 1939. december 31-én és 1940. május 25-én kiadott rendelet, amely a gyárak, ipari üzemek és petroleumtelepek védelmére vonatkozik.

29. A rendeletben foglalt bűnösök mezálplására a tettesek letartóztatására és a hadbíróshoz való átszállítására a rendőri és katonai hatóságok kötelesek.

30. Ezen rendelet minden nyilvános helyen kiügesztendő és kiügesztése napján lép életbe.

Bucuresti, 1940 július 3.

ARGESEANU GHEORGHE hadtesttábornok,
BENOIU ezredes, vezérkari főnök,
NECIU őrnagy, katonai főügyész.

és az emberek néma csendben gondoltak az utóbbi napok eseményeire. A kormány intézkedésére országsszerte megszervezték az elrendelt nemzeti gyász eme megnyilatkozását és amikor pontosan egy órakor a rendőrszettek sípjelle felhangzott az uccákon — amelyek nek házaira kitéztek a gyászlellettel bevont nemzeti színű zászlót — megállt a forgalom, a járművek ott, ahol éppen voltak megszaktották utjukat és az uccák járókézői is megállottak. A kormányintézkedésnek megfelelően a vasúti forgalom is megszaktadt a gyászra való emlékezésnek szentelt egy percre.

Arad közönsége fegyelmezetten, a rendelkezéseknek megfelelően tett eleget az intézkedésnek és a helyzetnek megfelelő komolysággal vette ki részét az egyperces csenddel kísérelt nemzeti gyászból.

területeken létezett Banca Nationala fiókoknál volt befizetni, vagy kapni valójuk, hogy ezen pénzügyi ügyletek elintézésére a Nemzeti Bank központi irodájában Bucuresti, Str. Lipscani 25. külön ügvosztályt létesítettek.

Bucuresti. Petre Andrei közoktatásügyi miniszter 1 millió lejes rendkívüli hitelt nyitott a menekült tanérok felsegélyezésére.

Bucuresti. Az igazságügyminisztérium az összes menekült bírakat és államgyvédeket új állásokba nevezte ki és felszólította őket, hogy új beosztásaikat nyomban foglalják el.

melyben csatlakozásukat jelentik be a különböző egyetemek tanárai és illyusági szervezetei, az ukrán komité, az állatorvosok, könyvelők és mérnökök országos egyesülete, valamint még számos más intézmény.

Német lap Románia új külpolitikai irányzatáról

Berlin. (Rador.) A Frankfurter Zeitung Romániának arról az elhatározásáról, hogy lemond az angol-francia garanciáról azt írja, hogy az európai államok nagykorúak és

saját maguk választhatják meg azt az utat, amit követni akarnak. Franciaország az elszenvedett katonai vereség után nem képes a Balkánnak felajánlott garanciális ígéreteit beváltani és Anglia az európai kontinensen semmiféle szerepet nem látszik. A múlt év őszétől kezdve minden német katonai, vagy politikai győzelem mind nagyobb mértékben szorította ki Angliát a kontingensről. Románia legutóbbi akaratmegnyilvánulása pedig mindenkorra véget vetett Anglia kontinentális politikájának.

A pártönkivüli vezető-egyniségek csatlakozása

Az Aradi Közlöny legutóbbi számában részletesen beszámoltunk arról, hogyan folyt le a kamara és a szenátus külügyi bizottságainak együttes ülése, amelyen Argetoianu külügyminiszter, majd Tatarescu kormányelnök ismertették a bizottság tagjaival a szovjettel kapcsolatos nagy horderelű eseményeket. A bizottság ülésén az ex pozék elhangzása után több manifesztáció történt, amelyek a nemzet egység gondolatát juttatták kifejezésre azokban az emlékiratokban, amelyeket szereplő közéleti vezetők nyújtottak át a bizottság elnökének. A felszólalók között szerepelt Nicolae Iorga professor, királyi taná-

csos, volt kormányelnök is, aki szintén a parlament külügyi bizottságához címzett emlékiratot nyújtott be, amelyet az alább felsorolt politikai vezetők írtak alá annak jeléül, hogy hozzájárulnak a nemzeti egységhez, ha nem is lehettek jelen ezen az ülésen. Az aláírók a következők: Maniu volt miniszterelnök, Mihalache volt miniszter, A. C. Cuza királyi tanácsos, volt miniszter, C. I. C. Bratianu volt miniszter, G. G. Mironescu királyi tanácsos, volt miniszterelnök, M. Popovici volt miniszter, M. D. Chirulescu volt miniszter, C. D. Dimitriu volt szenátusi elnök és miniszter, dr. Costinescu volt miniszter, Tesleranu volt miniszter, Constantin Bratianu volt alminiszter, Oromolu volt miniszter és bankormányzó, Ciprianu volt miniszter, dr. C. Polizu Micsunesti volt alminiszter.

A kiűritett zóna július 2-án

Julius másodikán a nagyvezérkar a következő jelentést adta ki: Basarabia kiűritésének műveletét július másodikán jelentősebb incidensek nélkül folytatották és csapataink a következő vonalat érték el: Muntele-Lungu, Crasna-Ilchi, Adancata-Nord Sulita, Lipsani, Corjesti, Gordanesti, Zaicani, Falesti, Cornesti, Varzanesti, Lapusna, Sarata Galbene, Comrat, Bolgrad.

A kolozsvári rendőrkvesztura intézkedése az éjjeli közlekedési tilalom kivételeiről

Kolozsvár város rendőrkvesztora, dr. Horvat Iosif az éjszakai közlekedési tilalommal kapcsolatosan felvilágosításokat kért a belügyminiszteriumtól azon üzemek ügyében, amelyek köztudomás szerint éjjel dolgoznak és így fontos érdek, hogy működésük zavartalanában semmi fennakadás ne essék. A belügyminiszterium külön rendeletet adott ki a kolozsvári rendőrkvesztura kérdésével kapcsolatosan, amelyet Horvat dr. rendőrkvesztor az alábbiak szerint hozott a nagyközönség és az érdekelt vállalatok tudomására a sajtónak tett nyilatkozatában:

— A belügyminiszteri rendelet értelmében — mondotta Horvat dr. kolozsvári rendőrkvesztor — éjjel 12 óra után senki sem tartózkodhatik és senki sem járhat az utcákon. A vendéglőkben, nyilvános helyiségekben való hazatérésre tehát az esti 11 órai záróra után még mindenkinek egy óra áll rendelkezésére. Az éjjel 12 óra utáni közlekedési tilalom alól kivételek: a katonai és rendőrségi közegek,

az orvosok, akik sürgős esetben beteglátogatásra mennek, azok a cselédleányok, szolgák, vagy általában háztartási alkalmazottak, a kik az orvos részéről éjszakai recepttel az ügyeletes gyógyszerárba mennek. Ezeknek a személyeknek azonban magukkal kell vinniük a munkaadó megfelelő igazolványát, hogy tényleg orvosáért mennek az ügyeletes gyógyszerárba.

— Kivétel a közlekedési tilalom alól az állandó éjjeli üzemművel dolgozó gyárak, vállalatok munkássága is, amikor munkahelyre megv. vagy onnan távozik. Ezeknek a munkásoknak részére az illető gyár, vagy iparvállalat vezetősége igazolványt köteles kibocsátani, amely igazolja, hogy az illető munkás éjszaka dolgozik és ezt az igazolványt láttamoztatni kell a rendőrkvesztura állambiztonsági ügyosztálynál.

— Kivételek az éjjel 12 óra utáni közlekedési tilalom alól az autótaxik és bérkocsik vezetői is, akik egész éjjel a szokásos állomás-

helyükön tartózkodhatnak, az utcákon, tereken közlekedhetnek és a közönség szolgálataira állhatnak. Kivételek a forgalmi tilalom alól a Kolozsvárra érkező, vagy onnan elutazni akaró utasok is, akik éjjel 12 óra után is akár gyalog, akár pedig közlekedési eszközök igénybevételével bejöhhetnek a vasuti állomásról szállásukra, illetve kimehetnek a pályaudvarra.

Intézkedések a rádió-használatról a nagyváradi rendőrkveszturán

A nagyváradi rendőrkveszturán Gritta Ovidiu rendőrkvesztor figyelmeztető intézkedéseket tett a rádió szabad használatára vonatkozólag. A rendőrség ez intézkedést megelőzőleg már figyelmeztetést tett közre arról, hogy a rádiótulajdonosok ne engedjék készülékeiket nyitott ablak mellett működni. Az elmúlt éjszaka Nagyváradon számos ház lakóit felírták a rendőrök s nyomban az utcán járőrök közül tanukkal igazoltatták, hogy az illetők lakásában hangosan működött a rádió — nyitott ablak mellett. Az ügyben Gritta Ovidiu nagyváradi rendőrkvesztor a következő rendeletet adta ki:

— „Már a múlt év októberében és azóta is többször közölte a rendőrség, hogy minden állampolgárnak joga van a rádiót hallgatni mindaddig, amíg nem zavarja a közönséget és a közrendet. Figyelmeztették a közönséget, hogy nyitott ablaknál nem szabad rádiót hallgatni sem nappal, sem éjjel, mert az a közcsend és közrend elleni kihágásnak számít és azt a hatástelen rendelet is megtiltotta. Többszöri felhívásunk ellenére is nagyon sokan nem tartották be ezt a rendeletet és most a rendőrség a rendelet megszegését ellen a legszigorúbban jár el. Így megállapították közeink, hogy Reményi Pál, Decebal-utca 42. szám, Király Gábor, Alexandru-utca 31. szám és Gábor György, Rogale Ferdinand 59. szám alatti lakosok az éjszakai órákban is nyitott ablak mellett rádióztak, ennek alapján eljárás indult ellenük a rádióengedély bevonására, a rádiógépek lepecsételésére s a kihágásról felvett aktákat további eljárás végett a kolozsvári katonai törvényszék elé terjesztjük fel. Ismételten figyelmeztetjük a közönséget, hogy a rendelethez szigorúan alkalmazkodjanak, mert szigorú büntetéseknek teszik ki magukat.“

A nagy nap

Írta: A. M. Ring

Amikor Carey John felébredt, az volt az első gondolata, hogy Catherine este ezzel búcsúzott tőle:

— De holnap remélem, nem mész ki a gyárba?

— Drágám, azt is csak a legerőszakosabban tudtam elintézni, hogy kettőre, egy órával Marv esküvője előtt hazajöhessek. Döntő fontosságú tröszt-értekezlet van nálam délelőtt. Kanadából és Ausztráliából löttek urak és este már visszautaznak.

A felesége hidegen megjegyezte:

— Pedig vannak percek az életben, amikor...

— ...amikor? — vágott közbe kérdéssel az úr, de Catherine csak legyintett a kezével és szó nélkül kiment a szobából.

Az utóbbi tíz év alatt mindig az üzleté volt az elsőbbség.

A reggelhez Catherine csak egy percre lött be. Tele volt a ház szabónőkkel, el kellett rendezni a tengeri virágot, a buffét, a vagyoni képviselő ajándékok kiállítását. És Mary idegesen várta az anyját, mert a fodrásznővel sorsdöntő vitája támadt a menyasszonyi frizurája ügyében.

John feleslegesnek érezte magát, lement a kapu előtt várakozó autójához. Miközben régi sofföré, Bob, kinyitotta az ajtót, halkán... a régi, hű cseléd bizalmaszkodásával megjegyezte:

— Elnök ur ma is bemege a gyárba?

John csak a vállát vonogatta... Még a sofför is rossznéven veszi, ha a leánya esküvője napján nem marad itthon?

Az irodában titkárnője behozta a postát és ezzel fogadta:

— Tegnap este láttam Miss Mary menyasszonyi ruháját. Valóságos kőtemény. Hallom, hogy a csipke ugyanaz, ami az édesanyja menyasszonyi ruháján volt.

John arra gondolt, hogy a titkárnője többet tud a nagy nap titkáról, mint ő maga és bosszusan diktált le néhány utasítást az ügyvezetés részére. Amikor a titkárnő kiment a szobából, John hátradől a széken és elgondolkozott. Eszébe jutott, hogy amikor nemrég váratlanul érkezett haza, felesége fogadószobájának nyitott ajtaján át könyörtelenül egy beszélgetés töre-

dékét hallotta. Catherine egyik barátnőjével beszélgetett és nem volt nehéz felismerni, hogy a férjekről volt szó. Catherine a barátnője kérdésére, amelyet nyilván már előbb tett, ezt felelte:

— Ó igen... John nagyon jó férj... de azért imádkozom, hogy Mary férje ne ilyen legyen.

— Hogy mondhatod ilyent? — tiltakozott a barátnője — hiszen látom, hogy John mindent megad neked, amit kívánsz.

— Mindent... amit egy csekkel lehet elintézni — felelte Catherine és John gyorsan visszavonult a dolgozószobájába. Érezte, hogy az üzleti szenvedélynek engedve, az asszonyt az utóbbi években nagyon magára hagyta. Hetek multak el anélkül, hogy együtt mentek volna valahova mulatni, vagy néhány órát otthon töltött volna el. Hirtelen érezte hogy nagy hibát követett el, amikor... bármennyire fontos volt ez a mai tröszt-értekezlet... egyetlen lányuk esküvője napján is elment hazáról.

Az értekezlet gyorsabban véget ért, mint ahogy John hitte és tizenkettő után hazaindult. A fele fájt, előre küldte az autóját és gyalog indult el közeli palotája felé. Amint a virágkereskedés előtt elhaladt, ahonnan majdnem naponta virágot küldenek a lakásukra, amelyekről John csak a havonként bemutatott számla alapján tud hirtelen elhatározással belépett az üzletbe. Az üzletvezetőnő nagy tisztelettel fogadta milliomos vevőjét és hajlongva jelentette, hogy már az összes megrendelt virágokat elküldték a palotába. John körülnézett és egy egészen kivételesen szép, óriás méretű orchidea-csokrot pillantott meg.

— Ezt küldjék el azonnal a feleségemnek — mondta és a névjegyére felírta a címet, hogy a virágot közvetlenül a feleségének adják át, mert különben belekeveredik a sok virágajándék kaotikus tömegébe.

Most már kissé megkönnyebbült, mert legalább Catherine, amikor a virágot megkapja... annyi év után az első virágot, amit ő küld neki... megérti, hogy mi megy végbe a lelkében.

Szinte álomszerű gyorsasággal gördültek az események: gyorsan átöltözött, a menet elindult a templomba... Mary olyan volt, mint egy mesebeli királykisasszony... Catherine ragogóan szép és elegáns volt... John nem tudta róla a szemét levenni.

A palotába visszatérve, a virágtanverben uszó

termekben együtt fogadták az üdvözlésre érkező vendégeket.

Azután a fiatal pár eltűnt... a Rivierára utaztak, a férfi és feleség egyedül maradtak, Catherine komoly és kissé szomorú volt.

— Nagyon fáradt vagy? — kérdezte John és Catherine hidegen felelt:

— Ez talán természetes.

John csak most figyelte meg, hogy a felesége ruhájára három rózsaszál volt tűzve... tehát az ő orchideáit is méltatta arra, hogy feltűzse... Bizonyára nem tett rá a késői figyelem jó benyomást... Nem lehet tíz év mulasztását egy ilyen gesztussal elintézni... Hiába érezte ő ezt olyan őszintén... megkészt vele.

A komorna lépett be, óriási orchidea-csokrot hozott.

— A „Jabel-virágsszalom“ — mondta — kétségbe van esve és ezerszer bocsánatot kér, hogy ezt a csokrot ilyen megkésve küldte el. De tévesen volt címezve és így egészen más városrészből vitték. Onnan visszahozták az üzletbe és mivel a nagyságos ur az üzletben azt mondta, hogy a nagyságos asszonynak küldi, a téves címezéssel most már nem törődött az üzletvezetőnő és ideküldte.

John arca lángvörös lett. Catherine nem értette, hogy mindez mit jelent, de csak ennyit mondott a komornának:

— Tegye le az asztalra, Nanette, majd elhelyezem egy virágtartóban.

John zavartan, mintha első szerelmi vallomását dadogná, mondta:

— Neked vettem ezt a virágot. Azt szerettem volna, hogy pár szálat viseli belőlük az esküvőn. De belátom, hogy megkészttem... mindenképp megkészttem.

— Te küldted nekem, John? — kérdezte Catherine és felvette az asztalról a virágot. Megpillantotta rajta John névjegyét és elolvasta a hátlapjára írott címet:

Miss Barret, Catherine, 4, Kensington Terrace, Könyves lett a szeme. Meghatottan nézett Johnra, aki meglepetten látta a hirtelen változást, odalépett és megnézte a névjegyet. Szórazottan, az emlékei hatása alatt, a virágüzletben Catherine leánykori nevét és akkori lakása címét írta a névjegyére. Meghatottan ölelték meg egymást.

Testületi rendszert vezetnek be Franciaországban

Összehívják a francia nemzetgyűlést. Újabb erőyes légitámadások Délanglia ellen

Vichy. (Rador.) A francia kamara és szenátus legközelebbi feladata az lesz, hogy kimondja a nemzetgyűlés összehívásának szükségességét. Ennek a nemzetgyűlésnek kell majd keresztülvinni a mostani helyzet által követelt változtatásokat. A nemzetgyűlés megfelelő hatalommal kell majd, hogy felruhazza a kormányt az újjáépítés érdekében.

Egy másik jelentés arról számol be, hogy a francia parasztnok Pétain tábornagy miniszterelnökhöz feliratot intéztek és ebben biztossítják őt teljes bizalmukról.

Genf. (Rador.) Azokról a reformokról, amelyek a rövidesen összeülő francia nemzetgyűlés megvalósít, svájci jótájközött körökben a következőket mondják: A francia kormány felhatalmazást fog kapni, hogy új alkotmányt adjon Franciaországnak, amely a köztársaság és a törvények védelmét szolgálja. Pétain tábornagy tekintélye alatt indul meg az állam újjáépítése és az egész államrendszer újjászervezése. Pétain tábornagy feltétlenül szakítani fog a régi módszerekkel. Nem lehet a régi állapotot tovább is megtartani Franciaországban, ahol a végtelenbe nyúló tanácskozások aláásták a végrehajtó hatalom tekintélyét. Az új alkotmány fő célja lesz a munka, a család és a haza jogát és fo-

galmát kodifikálni. Az új nemzetgyűlés minden valószínűség szerint olyan alkotmányt ad Franciaországnak, amely az eddigi parlament helyett a szakmai szervezetek testületeit teremti meg.

A Maginot-vonal egy szakaszán a fegyverszünet után öt nappal is folytak a harcok

Vichy. (Rador.) Weygand tábornok, hadügyminiszter napiparancsot adott ki és ebben közli a francia hadsereggel, hogy 22.000 főnyi tiszt, altiszt és közlegény a Maginot-vonal egyik szakaszát a fegyverszüneti egyezmény aláírása után hősiességgel védte. A francia hadvezetőségnek nem állott módjában az ellenségeskedések megszüntetésének hírére közölni és a francia parancsnokok nem hittek annak a német közlésnek, amely az ellenségeskedés megszüntetéséről szólt. Csak öt nap múlva lehetett az összeköttetést helyreállítani és közölni a hős védősereggel az eseményeket.

Noguez tábornok Rabatban

Rabat. (Rador.) Noguez tábornok, az északafrikai haderő főparancsnoka, 24 órán keresztül Rabatban tartózkodott és látogatást tett a szultánnál, valamint a marokkói vezető személyiségekkel.

A német és olasz katonai tevékenység

Berlin. (Rador.) A vezérfőhadiszállás mai jelentése a következő: Suchard kapitány, az egyik tengeralattjárók parancsnoka 24.000 tonna ellenséges hajótér elsüllyesztéséről tett jelentést, amelyek között volt a 9.000 tonnás Ateler angol gőzös is. Egy másik tengeralattjárók az Északi-tengeren megtorpedózta a 12 ezer tonnás Arandora nevű angol gőzöst. Tengeralattjárók megtámadtak egy ellenséges hajókaravánt és elsüllyesztettek egy 12.000 tonnás és egy másik 8.000 tonnás gőzöst. Légitörők rajai eredményesen bombáztak tegnap fontosabb angol fegyverkezési ipartelepeket. Július 3-ára virradó éjszaka Dél-Anglia kikötői berendezései ellen intéztek repülőink eredményes támadásokat, míg napközben ellenséges repülők Hollandia felé renülve támadást kíséreltek meg. Vadászgépeink az ellenséges légitörők harcra kényszerítették és kétfőt közülük lelőtték. Más angol repülők Németország különböző részein éjszakai támadást hajtottak végre, de ezek nem okoztak kárt. A légi harcok során 1 német repülőgép eltűnt.

Róma. A Stefani ügynökség közli az olasz nagyvezérkar hivatalos jelentését, amely a következő: Kelet-Afrika határán angol haderők erős támadást intéztek az ott állomásozó olasz egységek ellen. A támadás után az angol csapatok sok foszer hátrahagyásával elmenekültek. Az ellenség a támadás során 2 repülőgépet veszített. Más helyen végrehajtott angol légitámadások nem jártak sikerrel. Olasz repülők Adenben eredményesen bombáztak katonai célpontokat és kikötői berendezéseket.

A Stefani ügynökség jelenti, hogy az olasz fegyverszüneti bizottság Pinto tábornok vezetésével az egyik olaszországi városkában ma megkezdte munkáját.

A Stefani ügynökség egy másik jelentést is közöl, amely szerint Graziani tábornok, akit mint ismeretes, most nevezték ki Italo Balbo utódjává, megtartja továbbra is a vezérkari főnöki tisztjét.

Rómából jelentik: A Stefani-ügynökség közli, hogy Graziani tábornagy, akit Libia főkormányzójává neveztek ki, továbbra is megtartja a vezérkari főnöki tisztjét. Távollétében a vezérkar helyettese Róma tábornok. (Rador.)

Angliát három oldalról támadhatja meg Németország

Berlin. (Rador.) Dr. Hesse alezredes, a Völkischer Beobachterben cikket írt arról, hogy a Franciaország felett aratott győzelem után nyomokban megkezdődött az Angliát megszálló hadsereg megszervezése. A német katonai tudatlában van erejének és azt is tudja, hogy jobb az angol katonánál. A németek alig várják, a pil-

natot, hogy megkezdjék a leszárolást Angliával és meg vannak győződve arról is, hogy olyan harcról van szó, amelyre a háborúk történetében még nem volt példa. Németország katonai s politikai helyzet, igen kedvező, mert három oldalról kerítheti be Angliát. A német léghaderő és haditengerészet kitűnő támaszpontokkal rendelkezik a harc megkezdéséhez. Anglia mindjában érzi, hogy a német és olasz katonai erők gyülekeznek az utolsó felvonás lejátszásához. A háboru első részének harcai és a győzelmei megmutatták, hogy a német hadsereg előtt nincsen olyan akadály, amit le ne tudna győzni.

Halifax lemond?

Stockholm. A svéd Allehanda című lap azt jelenti Londonból, hogy liberális és munkáspárti körök Halifax külügyminiszter azonnali lemondását követelik, azon a címen, hogy

Halifax egyik képviselője annak a chamberlaini politikának, mely teljesen csődöt mondott.

Hadikölcsönt jegyeznek Angliában

London. A Reuter távirati iroda jelenti: Az angol nemzeti bank felhívást intézett hadikölcsön jegyzésre. Már a jegyzés első napján 61 millió fontot jegyeztek. (Rador.)

Elfoglalták az angolok Capruzzo olasz erődöt

London. A Reuter távirati iroda jelenti: Kairóból érkezett jelentések szerint angol csapatok támadást kezdtek Capruzzo erődnél az olasz csapatok ellen. Capruzzo erődöt az angol csapatok elfoglalták és ezt az erődöt most támaszpontnak használják az offenzíva számára. Ugyancsak támadás indult az olasz Szomáliában levő Barumo erőd ellen is. (Rador.)

Titokzatos robbanás egy ir kikötőben

Belfast kikötőjében hatalmas robbanás történt abban a pillanatban, amikor egy angol személyszállító gőzös el akart indulni Amerika felé. A robbanás következtében a moló megrongálódott és a kikötői rak-tár kigyulladt. Óriási pánik támadt, a közönség meg-

Tizenhárom angol repülőgép pusztult el egy német sorhajó megtámadása alkalmával

Berlin. (Rador.) A DNB jelenti: Egy német sorhajó ellen intézett angol támadás sikertelenül végződött és az ellenséges léghaderő 13 gépét elvesztette, míg a német léghaderő a harcban egyetlen gépet sem veszített. A német hadihajó egy norvég kikötőből volt utban támaszpontjára s több torpedóromboló, valamint kisebb hadihajó kísértte. Borus idő lévén, igen jó alkalom kínálkozott a támadásra az ellenség részéről. Négy angol repülőgép támadást kísérelt meg, de a légvédelmi ütegek összpontosított támadásai következtében a repülőgépekről ledobott bombák a tengerbe zuhantak. Nemsokára német vadászgépek érkeztek a helyszínre, üldözőbe vették az angol gépeket és valamennyit lelőtték. Félórával később hat angol gép jelent meg ismét, de a légelhárító ütegek háromat lelőttek, háromat pedig a német vadászgépek semmisítették meg. A harmadik támadás során az angol rajból ismét lelőttek három gépet, míg a többiek elmenekültek.

Ellenrendszabályként használnak a németek határidőre robbanó bombákat

Róma. (Rador.) A Popolo d'Italia jelenti, hogy Németországban nem cáfolták meg az angol légiügyi minisztériumnak azt a híradását, hogy a németek határidőre robbanó gyújtóbombákat dobtak le angol területre. A lap szerint Németországnak ez olyan ellenrendszabálya, amely azért történik, mert Westfáliában egy az angol légitörők által ledobott bomba, a földreérés után kilenc óra múlva robbant fel és öt gyermeket megölt. A később robbanó bombákkal az angolok csak éjjel operálhatnak, a németek azonban nappal is. Van azonban egy olyan bomba, írja a lap, amely mindezeknél sokkal erősebb és amelyel a tengely megsemmisíti Angliát.

Jersey és Guernsey elfoglalásának katonai jelentősége

Berlin. (Rador.) A Jersey és Guernsey szigeteknek német haderők által történt elfoglalásáról a Német Távirati Iroda azt írja, hogy ennek rendkívül nagy katonai jelentősége van, mert az innen nem messzire fekvő Alderney sziget Anglia számára elvesztette stratégiai értékét. A Normann-szigetek néven ismert szigetcsoporthoz földrajzi szempontból Franciaországhoz tartozott és csak a középkorban, a száz éves angol-francia háboru befejezése után került Angliához.

Anglia felvásárolja Egyiptom egész gyapottermését

Kairóból jelentik: A Reuter-iroda közlése szerint beavatóttak úgy tudják, hogy az angol és az egyiptomi kormányok között tárgyalások folynak azzal a céllal, hogy Nagybritannia megvásárolja Egyiptom teljes gyapot-termétét.

Gandhi felajánlotta a „béke módszert” az angol kormánynak

Delhi. (Rador.) A Reuter-iroda jelenti: Gandhi felhívást intézett Nagybritannia népejéhez, hogy tagadják el a „nem erőszakkal” elvét a nemzetek közötti kapcsolatok rendezésére, a jelenlegi háboru módszer helyett. Gandhi ezután közölte, hogy India akirálya előtt tett kijelentése szerint felajánlotta szolgálatait a brit kormánynak arra az esetre, ha az angol kormány úgy gondolja, hogy ez a szolgálat gyakorlati értékkel járhat az említett felhívás sikere érdekében.

Angol szabotálókat ítélte el a svéd bíróság

Stockholm. A törvényszék tegnap ítélkezett két angol állampolgár ügyében, akiket szabotázssal vádoltak. Az angol állampolgárok az Oxersundi vasércszállító berendezéseket akar-

URANIA: mindig vezet. Tel.: 12-32. Kellemes hívás terem.

3, fél 5, 6.30, 8.30-ko

Ma: 3 órától folytatódólagosan, az utolsó előadás fél 9 órakor kezdődik! Minden idők legizgalmasabb és legidegteremtőbb filmje a

„BESTIA”

Nagyobb és izgalmasabb, mint a FRANKENSTEIN. — Legújabb UFA és Paramount háborus híradó. Tekintettel az új rendelkezésre, előadásaink minden nap 3 órától folytatódólagosan kezdődnek, az utolsó előadás vége fél 11 órakor.

VATA DE JOS kénos és szén-savas
hőgyógyfürdő

Szenzációs gyógyhatásu: Rheuma, csusz, köszvény,
Ischias, lobbosodás, aranyér
visszerításgátlás és kü-
lőbőrözésnél.
Bajoknál

Ardeal legolcsóbb gyógyfürdője

50% -os
vasúti kedvezmény Aradtól

Teljes napi penzió: reggeli, ebéd, vacsora, lakás 160-180 lei

Külön étterem. Elsőrangú zene, Meleg uszoda, tennisz,
tánc, kirándulóhelyek. Orvosi ellenőrzés. VONATOK A FÜRDŐ PARKJÁNÁL.
ALLANAK MEG. Prospektust szívesen küld az IGAZ GATÓSÁG.

ták megrongálni és ezért 5. illetve 8 évi börtönbüntetéssel sújtották őket. A vizsgálat során nagymennyiségű robbanóanyagot találtak náluk.

Újabb légitámadás Málta szigete ellen

Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség jelenti, hogy Málta-szigetén szerdán reggel légiriadó volt, amely egy órán át tartott. Az olasz repülőgépekről több bombát dobtak le, amelyek károkat okoztak. Egy ellenséges repülőgépet lelőttek. A légügyi minisztérium közlése szerint Anglia délkeleti partjain szerdán délelőtti szintén légitámadás volt. Itt német gépek jelentek meg és néhány bombát dobtak le. (Rador.)

Korosecz is belépett a jugoszláv kormányba

Belgrádból jelentik: Ismeretes, hogy pár nappal ezelőtt dr. Korosecz, a jugoszláviai szlovének vezére belépett a Cvetkovics-kormányba és a közoktatásügyi tárca vezetését vette át.

Korosecznek a kormányba való belépése valamint Cvetkovics és Macsek nagyfőnökségi tárgyalásai előkészítették Jugoszláviának szövetségi államvá válnak átalakulását. Rövidesen sor kerül az önkormányzatu Horvátország, Szlovénia és Szerbia megalkulására, nyílt kérdés, hogy mi lesz a negyedik állammal, a szerbek és horvátok által lakott Bosznia-va.

Házkutatást tartott a belgrádi rendőrség az „ABC” szervezet székházában

Belgrád. (Rador.) A belgrádi rendőrség házkutatást tartott az úgynevezett ABC szervezet székházában. A szervezetet egy Hannau nevű külföldi állampolgár alapította, aki ellen a jugoszláv rendőri hatóságok már régebben kiutasítási végzést adtak ki. A rendőrség ezenkívül házkutatást tartott Sztobovics, volt jugoszláv miniszternél, aki a Sztobodimovics-kormányban vállalt tárcát. A volt minisztert letartóztatták és a kiadott hivatalos jelentés szerint a házkutatások sok anyagot hoztak felszínre. A vizsgálat tovább folyik.

Teleki Pál gróf magyar kormányelnök beszéde

Budapest. (Rador.) A Sztéfáni távirati ügynökség jelenti: Teleki Pál gróf magyar miniszterelnök a Magyar Élet Pártja gyűlésén beszédet mondott, amelyben többek között hangsúlyozta, hogy a jelenlegi viszonyokra való tekintettel a kormány tagjai nem lehetnek állandóan jelen a parlament ülésein. A miniszterelnök ezután közölte, hogy szükség esetén a parlamentet a nyár folyamán is összehívják. A kormány — mondotta Teleki miniszterelnök — a rendkívül nehéz politikai helyzetben is teljesíti kötelességét annak tudatában, hogy az egész nemzet veje van. (Unjversuf.)

Sangháj nemzetközi negyedébe Japán oszlopok vonultak be

Sangháj. A japán csapatok benyomultak a sanghái engedélyes területre és megszállták a japán vonalaktól délnyugatra fekvő negyedeket. Az angol haderők nem fejtették ki ellenállást. Az angol engedélyes negyed határát angol határőrök tartják megszállva. (Rador.)

Válságossá válik a helyzet Hong-Kongban

Sangháj. (Rador.) A DNB tudósítója Hong-Kong helyzetét az alábbiakban foglalja össze: Tegnap megkezdtek a nők elszállítását Hong-Kongból és 4500 angol nőt és gyermeket, a tengerészek és katonák családtagjait Manilába szállították. Az angol hatóságok azon megállapítása, hogy Hong-Kongban a helyzet röviden válságossá válik, arra készítette az Egyesült Államok főkonzulát, hogy az amerikai állampolgárok vele együtt hagyják el a területet. Az Aquville és Tulsa nevű amerikai hadihajók parancsot kaptak hogy az elszállításnál se-

gédkezzenek. A japán követség kijelentette, hogy a japánoknak Hong-Kongban kell maradniuk, legalább is egyelőre, mert a kiűrésre még nincs ok.

A Reuter-ügynökség jelenti: A nők s gyermekek elszállításával kapcsolatban a kormány egyik képviselője kijelentette, hogy az intézkedés azért történt meg, mert készen kell állni minden eshetőségre, még az ellenségeskedés kitörésére is. Közvetlen veszély nem fenyeget, de óvatossági rendszabályokat fogantatni kellett, hogy Hong-Kong helyzetét meg lehessen erősíteni. Az eljövendő hónapok válságosak lesznek az egész biro-

Forradalmi újítások

az anyagfelhasználás technikájában

Új motorok — üzemanyag nélkül! „Folyékony halál” az ujlajta bombákban. Az urán — a jövő energiatárháza

Amszterdamból jelentik: Meglepető problémát tárgyal D. H. Wester dr. holland egyetemi tanár. Nem érdektelenebb dologról van szó, mint arról, hogy küszöbön áll az üzemanyag nélküli motor feltalálása.

Ezzel az óriási horderejű kérdéssel angol, amerikai és német tudósok már évek óta foglalkoznak, a legnagyobb eredményt azonban Jean Perrin, a Nobel-díjas francia fizikus és kémikus érte el, akinek számításai szerint elméletileg már kész a motor, amely hajt, visz, hord, huz, nyom, tol, emel, süllyeszt üzemanyag nélkül!

Vigyázzunk a kifejezésekre: „üzemanyag”, de nem — energiaforrás nélkül.

A mai háborúnak alig lehet izgalmasabb problémája, mint annak a motornak a feltalálása, amely villanyerő, vagy benzin, benzol, petróleum, szeszkeverék, faszén, vagy palackolt gázolaj szénhidrogének (propan, buton, világitógáz) nélküli hajtóerőt fejt ki. A modern motorizált hadseregnek két legfontosabb kelleke, hogy gépei mellé jó katonákat állíthasson és

motorai számára megfelelő mennyiségű üzemanyag felett rendelkezzenek.

Legyen kőszene, petróleumtermék — bőven. Nehéz probléma ez azokban az országokban, amelyek nagyrészt import benzinre, olajra vannak utalva, mert a motorok üzemanyagában a háborús szükséglet háromszor nagyobb a békeidő szükségleténél. Ha pedig a motorizált haderő nem rendelkeznek a szükséges benzin, olaj felett, akkor szárazon, vizen, levegőben egyaránt megbénulna tevékenysége, vagy legalább is az illető hadsereg munkája más jeleget öltene. Most azonban a feltalálások, a technikai és kémiai újdonságok korát éljük. Különösen egyes hadseregek felkészültsége vet a felszínre újabb és újabb harci eszközöket.

A német hadsereg például már a lengyelek ellen viselt hadjáratában feltűnt csapat szállító repülőgépeivel. Husz-negyven személy befogadására alkalmas repülőgépeket is üzembe állított, amelyek nem fokozták a repülőgépek ismert általános átlagutazósebességét, hanem — lassították. Később ezek a gépek meglepetésszerűen „csendben” repültek. Mikor pedig a német csapatoknak a norvégok ellen kellett felvonulniuk, az aránylag csendben szálló nagy utasgépek le tudtak szállni rendezett repülőterek nélkül is. Aztán megismerkedtünk a mágneses aknával, majd ezeknek a működését gátló különböző szerkezetekkel. A következő

dajlomra nézve és a kormány kötelessége felelősségre.

Tokió. (Rador.) A Mikadó ma fogadta a titkostonács tagjait. A kihallgatás után Reza, a titkostonács elnöke elmondotta, hogy tájékoztatták az uralkodót a távolkeleti helyzetéről és arról a körülményről, hogy a nyugati hatalmak Csang-Kai-Seknek Indokínán és Hollandiában keresztül élelmiszert és egyéb segítséget kívántak nyújtani.

TOKIO. A japán külügyminiszter a saltó képviselő előtt kijelentette, hogy Japán a jövőben Németországgal tárgyal meg minden. Hollandiára és Belgiumra vonatkozó kérdést.

Feltűnést keltő letartóztatások Kinában

Sangháj. (Rador.) A DNB. jelenti: A Wang-Csing-Wei kormány nyolcvanhárom kínai pénzügyi, sajtó- és politikai személyiség letartóztatását rendelte el. A letartóztatottak között van több kínai bankigazgató, a nagy kínai lapok kiadói és főszerkesztői, valamint a Kuo-Min-Tang sanghaji szervezetének elnöke. Az említettek letartóztatását azért rendelték el, mert megtagadták a nankingi kormánnyal való együttműködést.

újdonság az Udet-féle német ejtőernyős vadászok feltűnése volt.

A belga hadsziintérről annakidején olyan hírek érkeztek, hogy a német haderő folyékony anyaggal megtöltött lövedékkel lötte a legmodernebb betonfedezéket.

A lövedékben lévő folyékony anyag vajossággal elmájasztja a legerősebb betonfalat is, de mindenképp elötte olyan hőseget okoz száz, kétszáz, háromszáz méteres körzetben, hogy a betonfedezékből minden élőlénynek rohanva menekülnie kell.

Pontosan persze senki sem tudhat még semmi a most dúló borzajmas erejű háború új, titkos fegyvereiről, harcieszközéről. A világsajtó elsősorban a nyugati hadsziintér titokzatos fegyvereiről, gyilkoló fénysugarakról, a rekkendő hőseget okozó lövedékekről ír. A feltalálások korszakát éljük, hinnünk kell tehát a francia Perrin és a holland Wester tudósok értékes jelentésének is, amely szerint itt van már az üzemanyag nélküli motor is, hogy bemutatókzzék a nagyvilágnak es óriási változásokat okozzon a hadviselés terén is.

Az ukrán szurokércben fordul elő az urán nevű kémiai elem, egy fehér, igen kemény anyag. Az uránatomok játszóka a legfontosabb szerepet a számításnál, amely szerint egy ideig gyakorlatilag ki nem használt energiaforrás gyakorlati kihasználásáról lehetne szó. Az atomjelmelet szerint az atommagnak egyik újabb felfedezett alkotórésze: egy-egy u. n. protonból és elektronból álló neutron, amelynek átható képessége igen nagy. A neutronok és az atomok mozgásának, találkozásának, összecúszásának tempóját mesterségesen kívánják meggyorsítani. Ha ez, sikerül, akkor — mondja értékes tanulmányában a holland D. H. Wester tanár —

óriási erejű probléma jutott el a megfajtéséhez,

illetve a gyakorlatban bekövetkezhettek az, hogy a neutronok és az uránatomok láncszemű mozgását vezetni, irányítani, gyorsítani és fékezni is lehet majd. És egy gramm urán annyi energiát képes majd termelni, mint pl. 2500 kiló kőszén.

Egy-két kiló urán elegendő lesz ahhoz, hogy egy nagy hajót Európából áthajtszon Amerikába.

Nem lesz többé a repülőgépeken nehéz benzintankokra szükség, az urán mindent elvégez.

CORSO nyáron is a legnagyobb sikereket hozza! Nyitott tétől!

Az előadások délután 3 óráról kezdődöleg folytatólagosak éjjel 11 óráig. Szenzációs kettős műsor

I. **A négy nővér**

Kertész Mihály legnagyobb és legszebb filmje.

II. **DICK FORAN**

Az indiánok réme

HIRADÓK

Nyolcmillió lei kárt okozott az áradat Borossebesen

Marta Alexandru dr. királyi helytartó és Vlad Alexandru tábornok-főpolgármester az árvízszújtotta vidéken

Az Aradi Közlöny a közelmúlt napokban részletesen megemlékezett arról az árvízről, amely Borossebes községben és környékén pusztított. Az áradás következtében husz ház Borossebesen teljesen összeomlott, 12 pedig úgy megrongálódott, hogy lakhatatlanná vált. A közigazgatási hatóságok által kiküldött bizottság megállapítása szerint a Borossebesen az árvíz által okozott kár meghaladja a nyolc millió lejt. A község határában a víz 300 hold buza és 200 hold tengeritermését teljesen tönkretette.

Az árvíz kérdésével kapcsolatban egyben Aradra érkezett Marta Alexandru dr. királyi helytartó, aki Vlad Alexandru tábornok-főpolgármester kíséretében folytatta útját a megyébe. A királyi helytartó és a főpolgár-

mester a borosjenői és a kisjenői járásba utazott, ahol megtekintették az elárasztott területeket, a helytartó pedig a helyi hatóságok vezetőivel megtárgyalta a szükségessé váló intézkedéseket.

A helytartónak Aradon, a vármegyei házán Ionescu Iuliu dr. vármegyei prefektus tett részletes jelentést. A helytartó kimerítően érdeklődött a közmunkák állása felől, továbbá behatóan tanulmányozta a bevonultak segélyezésének kérdését, az árvízkarosultak ügyét és a rendkívüli időkben hozott rendeletek végrehajtását. Marta dr. helytartó hasonlóképpen részletes jelentést kért a mezőgazdaság állása felől is. A látottak felett legteljesebb megelégedését fejezte ki.

KERESZTES-FISCHER FERENC:

„Forradalommal csak rombolni lehet“

A magyar belügyminiszter feltűnést keltő beszéde a fajtát fenyegető veszedelmekről

Budapestről jelentik: A magyar parlament pénteki ülésén Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter, a szociális törvényjavaslat tárgyalásánál, illetve annak elfogadása után feltűnést keltő beszédet mondott. A magyar belügyminiszter beszédében többek között az alábbiakat hangoztatta:

— Az igazságos társadalmi együttélés alapelvei — úgy mond — körülbelül 2000 esztendő előtt hangoztak el. Azóta nem találtunk a világtörténelemben olyan hangokat, amelyek az igazságos társadalmi együttélés elveit megállapították volna. Az elveket az emberiség valóra akarta váltani, de a nagy nekilendülések nagy csalódásra vezettek. Ne álmódjanak önk sem (a nyilasok felé) arról, hogy valaha a társadalmi igazságot emberi eszközzel, emberi ésszel helyre tudjuk állítani.

— Ez a kor új törekvések felé és új megoldások felé igyekszik. De kénytelen vagyok megállapítani — mondotta a belügyminiszter — hogy bármilyen jók lesznek is a megoldások pillanatnyilag, hármennyire keltik is azt az illúziót bennünk, hogy ezek a megoldások igazságosak, a végén éppen mert emberiek, igazságtalanságokra fognak vezetni.

— A javaslat azt célozza, azért van egy felépítve, ahogyan felépítettük, hogy a mindenkor mutatkozó társadalmi egyenlőtlenségek kiegyenlítését segítsen munkálni. A javaslatban az az új, hogy leszögezi állami feladatként, hogy igenis az államnak kötelessége a társadalmi egyenlőtlenségek kiegyenlítéséről gondoskodni.

— A javaslat anyagilag, erkölcsileg és szellemileg akarja megsegíteni a társadalmi rétegek közül azokat, amelyek a legjobban el vannak esve és el vannak hanyagolva. A tiszta materialisztikus felfogáson alapuló szociálpolitika nem ér semmit. A szociálpolitika súlypontja a szellemi és erkölcsi nevelés és az erkölcsi és szellemi színvonal felemelése. (Helyeslés.)

— E szociális javaslatnak az a hivatása, hogy intézményesítse a családvédelem gondolatát. Hivatása az is, hogy előmozdítsa a népszaporodást. Ehhez elsősorban az erkölcsi nívót kell emelni, de kell még a sokgyermekes családok anyagi támogatása is.

— Az egykekérdés más kérdés. Az egyke lelki betegsége a fajnak, a faj teljes degenerálódása. Az egyke az életerőnek, az életkedvnek és az életképességnek elvetése. Hogy lehet-e ez ellen valamit tenni, nem tudom, de törekednünk kell rá.

Visszatérve a családvédelemre, a belügy-

miniszter kiemelte, azt akként képzei el, hogy lehetővé kell tenni az apa számára a családalapítást és hogy gyermekeit emberi sorban nevelje fel. Igen sok pesszimista hang hallatszott a népszaporodásról, a jelen statisztikai kimutatások miatt. Elismerte a pesszimista

hang jogosultságát, de annak nem szabad elharapódzania a köztudatban. Majd hangoztatta, hogy a magyar társadalom az előregedés felé halad, mert az élet meghosszabbodott és a szaporodás lényegesen visszaesett. Ennek két oka van: a lelki és anyagi elesettség a háború óta, továbbá az, hogy a statisztikai kimutatásokból és a valóságból hiányoznak a világháborúban elesett apák gyermekei. A népszaporodás terén sokat lehet tenni, nem is kell félni tőle. Magyarországon nagy lehetőségek vannak, ki kell őket használni. A törvényjavaslat intencióit egy alap fogja intézni. Itt olyan szervezetet kell létesíteni, mely független a bürokráciától, az államtól. A szociális törvény csak olyan embereket segítsen, akiknek teljes a munkamoráljuk.

— A javaslat feladata, hogy a társadalomba bevigye a szociális szemléletet. Vannak ugyan szociális érzésű emberek nálunk, az adakozó szellem sem hiányzik, de nincs még a szociális szemlélet. A magyar történelem során eddig egy bizonyosfajta patriarkális szellem vállalta a szociális gondoskodást, de a jelenben és a jövőben ez már nem tudja hivatását teljesíteni. Bele kell vinni a magyartársadalomba az egymásért való élet gondolatát és a közösségért való életet. Át kell képezni e szempontból a tisztviselőket, hogy szociális szolgálatra alkalmasak legyenek. Bele kell kapcsolni a társadalmat is, mert nélküle a javaslat intenciói nem érvényesíthetnek.

— A szociális alap munkája lassu, verejtékes munka és kéri az országot, hogy türelemmel figyelje, kísérelje munkálkodását, mert csak az a munka eredményes, mely teljesen áthatja a lelkeket. Forradalmi módszerre és forradalmi eredményekre sohasem volt kapható. Forradalommal csak rombolni lehet.

Titkos tengerészeti és légi egyezmény Anglia és az Egyesült Államok között

Tokió, (Rador). A Német Távirati Iroda jelent: A japán sajtónak tudomására jutott, hogy Anglia és az Egyesült-Államok között titkos hajózási egyezmény jött létre és meggyeztek abban is, hogy közösen megkössék a csendesóceáni angol és amerikai erőket és közösen használják fel a távolkeleti támaszpontokat.

A japán külügyminisztérium szóvivője kijelentette, hogy még nincs tudomása a titkos meggyezésről, de azt mindenki tudja, hogy ilyen tervek léteztek a múltban. A Kokumin Sinbun azt írja hogy az egyezményt már alá írták Washingtonban és a tárgyalásokon résztvettek Lothian lord angol nagykövet, valamint az ausztráliai kormány washingtoni képviselője és Cordell Hull. Az egyezmény értelmében

a két hatalom közösen szervezi meg csendesóceáni érdekének védelmét olyképen, hogy az amerikai flotta a singaporei angol támaszponton fog szolgálatot teljesíteni, míg a hawaii és a honolulu amerikai támaszpontok az angol haderők rendelkezésére állnak. Együttműködés létesül a légi haderők között is.

A lap szerint a washingtoni szenátus külügyi bizottsága már hozzá is járult az egyezményhez, amit főleg Pittmann szenátor támogatott. Japán mértékadó hataly megállapítja, hogy ennek az egyezménynek haszna nem lesz és ugyanaz a kudarc fogja érni, mint a nyugati hatalmak minden eddigi akcióját.

Az összes kisállamokat németellenes frontba akarta tömöríteni a szövetségesek diplomáciája

Szenzációkeltő titkos okmánytárat találtak Franciaországban a megszálló német csapatok

Berlin, (Rador). Hivatalosan jelentik, hogy a német vezérkar, valamint a politikai rendőrség információs osztálya a Loire melletti La Charité falu állomásán egy megrongált állapotban levő elhagyott vasúti kocsiban megtalálta a francia vezérkar titkos osztályának egész levéltárát. Olyan nagyfontosságú okmányokra talált, amelyek kétségkívül bizonyítják, hogy az angol és francia államvezetőség a háború nagyarányú kiterjedését tervezte. A két nyugati hatalom egyengete katonai felkészültsége miatt be akarta vonni a háborúba az összes kis nemzeteket. Németországot főként két gazdasági szempontból akarták lehetetlenné tenni:

1. A svéd szén- és ércbányáktól el akarták zárni a birodalmat, vagy pedig teljesen le akarták rombolni ezeket a bányákat

2. Ezenkívül az oroszországi és európai petroleum telepek igénybevételeitől is meg akarták fosztani a németeket.

Az okmányokból kiderül, hogy Skandináviának a

háborúba való bevonásával Németország ellen 10 hadosztályt kaptak volna és a román, török, görög és délszláv államoknak ugyancsak a birodalom ellen való háborúba indításával mintegy 100 hadosztályra tehető volna szeri saját céljaik megvalósítására. Így alakult volna ki ez a kisállamok kárára és jéréhére menő arcvonal Németország ellen, azonban a nyugati hatalmak vezetőiben hiányzott a határozottság és az émelet ország „villámháborúja” megakadályozta őket terveik keresztülvitelében.

Megtalálták az okmányok között Gamelin tábornok 1940. május 12-én kelt bizalmas parancsát, amelyben elrendeli, hogy ez az irattárat nagy titokban kell kezelni, nehogy esetleg a német hadvezetőség kezébe kerüljön és később felhasználható legyen a szövetségesek ellen politikai téren. A német külügyminisztérium erről az egész irattárról kiadja a hatos számú „Fehér Könyvet”, azonban az okmányok nagy részét már a Fehér Könyv megjelenése előtt nyilvánosságra fogják hozni.

FORUM filmszínház nváron is nagy filmeket játszik. Tel.: 20-10.

Ma premier!

Maurice Chevallier világviszonylatban is első helyet elfoglaló, európai háromcsillagos filmremek, a **CSAPDA** izgalmas bűnügyi film, Marie Dea, a zöngyörd, új filmcsillaggal. A főbb szerepeket Pierre Renoit és Erich von Stroheim játszik, új UFA és Paramount háborús híradók.

Előadások 3 órától folytatólag, az utolsó előadás fél 9 órakor kezdődik.

HIREK

ARADI KOZLONY

6 efon: 14-24. Sargönycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Igész évre . . . 840 lei || Negyedévre 210 lei
Hónapra . . . 420 „ || Egy hónapra 70 „

Huszonöt vásári sátor

Az utóbbi évek vérszegény vásárai közül is magasan kiemelkedik nyomasztó strimasságában az idei nyári vásár. Az érdeklődésnek fokról-fokra süllyedő volta sok tényezőnek összetevődéséből származhatott. Többek között arra is rájötték az emberek, hogy vásárok nélkül sem lehetetlen az élet. És ezzel egyidejűleg lemondtak az olcsó vásári romantika idejétmúlt megkopott varázsáról. Egy jellemző adat az idei aradi vásárról: szerdán a második napon, 25. száz huszonöt sátor várta a közönséget. Mankor tízszer ennyit is kevés volt. Ma ez a huszonöt éppen elegendő a vásárlási kedv lebonyolítására. Sőt, Talán sok is

— **Új hivatalos órák.** Marta Alexandru dr. királyi helytartó körrendeletet intézett a közhivatalokhoz és felhívta ügyelmeiket a miniszterium által megállapított új hivatalos órákra. Eszerint a közhivatalokban úgy a megyénél, mint a városnál is délelőtt kilenc órától délután egy óráig és délután négy órától este hétig dolgoznak. Kivétel csak a vasárnapok képeznek, amikor hivatali szünet van.

— **BELGRÁDBA UTAZIK A MAGYAR IGAZSÁGÜGYMINISZTER.** Budapest. (Rador.) Radochay László dr. igazságügyminiszter a jövő héten Belgrádba utazik, hogy vizsgálja Markovic László jugoszláv igazságügyminiszter néhány hét előtti budapesti látogatását.

— **Dél-Amerikába utaztak a Rotschild-nővérek.** Cadix. Rotschild Mary, Alice és Hermine ma Cadixba érkeztek a Ciudad de Sevilla spanyol motoros hajón. A három Rotschild-nővér Argentína felé folytatja útját.

— **A CFR vezérigazgatósága közli,** hogy a vasút kisebbségi alkalmazottjai közül azokat, akiket annak idején Beszarábiából, illetve Bucovinából az ország belső részébe helyeztek, táviratilag kéri meg, hogy vissza akarnak-e térni Beszarábiába, vagy Bucovinába. A vasutak vezérigazgatósága ugyanis hozzájárul repatriálásukhoz.

— **Bukovinaiak bucaresti propagandaegyesülete,** Bucuresti. Az orosz megszállás elől Bucarestbe menekült bukovinaiak Propaganda-Egyesületet alakítottak, amelynek elnöke Marmilus egyetemi tanár lett.

— **Felülvizsgálták az aradi maximális árakat.** Temesvári munkatársunk jelenti: A temesi helytartóság árelenőrző bizottsága ülést tartott dr. Ciuno Gheorghe vezértitkár elnöklése alatt. A bizottság foglalkozott azzal a jelenséggel, hogy Temesvárott a cukor elűnt. Elhatározták, hogy haladéktalanul utasítsák a város közelében működő cukorgyárat, hogy megfelelő mennyiségű cukrot bocsásson a kereskedők részére és azok kötelesek lesznek 1-től 5 kilogramm cukrot a vásárlóknak kiadni. Ezután a fa árának maximalására került a sor. A fa ára vagononként, valamennyi költséget beleszámítva a minőség szerint 10.800 és 11.300 lei lehet. A bizottság ezután felülvizsgálta az aradi és nagyvezetmikiósi árakat és azokat kisebb változtatásokkal ismét jóváhagyta.

— **Elhalasztották Goga brádi emlékművének felavatási ünnenségeit.** Brádról jelenti: Az utabb események miatt Octavian Goga brádi emlékművének leleplezését későbbi időpontra halasztották el.

— **A CFR személyzet a menekültek felszélyezésére.** Bucuresti. Macovei közlekedési miniszter felhívást intézett a CFR személyzetéhez, hogy a menekültek felszélyezésére legalább egy napi fizetésüket, de lehetőleg annál nagyobb összeget ajánljanak fel.

— **Nem lehet visszaélni a behívó-parancsokkal a vonatokon.** Visszaélések megakadályozása végett a CFR vezérigazgatósága utasította a vasuti jegyvénztáratokat, hogy a jövőben a vörös, vagy sárga behívó-parancsaj utazók részére csak abban az esetben állítsanak ki utazási kísérlőjegyet, ha az érdekeltek behívására rádió-, vagy sajtó útján nyilvánosságra hozott országos intézkedés történt. Azokat, akiket ilyen behívóparancsokkal más alkalommal is a vonatokon találunk, arra kötelezik, hogy a rendes vasuti jegy árát megfizessék, ugyanakkor pedig jegyzőkönyvet is készítenek ügyükről.

Napvédő szemüveg-újdonosságok érkeztek

óriási választékban

K U N

optikai és fotószaküzlete,
Arad, Blv. Reg. Maria 10 szám.

— **Megindult újra a délbukovinai hálókocsi-járat.** A nemzetközi hálókocsi társaság közli, hogy keddtől kezdve lasi és Dél-Bukovina viszonylatában ismét megkezdte a hálókocsi-járatok szolgálatát.

Segélybiztoságok alakulnak megyeszerte

— **Temesvárról jelentik:** A királyi helytartóság dr. Marta Alexandru helytartó elnökletével nagyfontosságú ülés volt, melyet a beszarábi és északbukovinai menekültek segélyezése ügyében tartottak. Az ülésen elhatározták, hogy minden megye „Menekültek Segélyezési Bizottsága” címen szervezet létesít, amely a gyűjtést megindítja. Temestorontálmegye részére már meg is alakult a bizottság, amelynek elnöke dr. Tiucra Patric, görögkeleti főesperes lett. Temesvárott a gyűjtések különben már meg is indultak és azok biztatónak ígérkeznek.

— **Egy 150 kilós aranylopás bonyodalmát.** Budapestről jelentik: Beszámoltunk annak idején arról az óriási méretű aranylopási ügyről, amelynek gyanúsítottjai a Scheid aranybevitő cég budapesti vezetője, Dvorák Ferenc és fia, Dvorák Norbert voltak. Dvorákék kertjében 150 kilo aranyat találtak elásva, amelyet a Scheid-céghez finomítás végett küldött arany mennyiségéből tulajdonítottak el. Az eljárás megindult, időközben azonban az idősebb Dvorák meghalt, míg fiáról kiderült, hogy elmebeteg. A törvényszék ezután a Dvorák-örökösöket több mint 3 millió pengő vagyoni elégtétel fizetésére kötelezte a magyar állam javára. A jabra ez az összeg 1 millió 139 ezer pengőre csökkentte. Ebből 900 ezer pengő a 150 kilo arany ellenértéke. Közben az ügyészség kérte az arany lefoglalását a kincstár javára. Így következett be a szenzációs bűnper legújabb fejleménye: a bíróság kedden elrendelte az arannyak az állam javára történő elkobását.

— **TÖBBEK ÉRDEKLŐDÉSÉRE** közöljük, hogy az Aradi Közlöny 1940. július 3-iki számában cikk-aláírásként szereplő (M. T.)-jelzés Málnássy Ivadar nevével azonos.

Ruha teszi az embert

— Persze, a jövő héten lejár a büntetés

Az ARPA vasárnap tartja közgyűlését Aradon

Julius hetedikén, vasárnap délután öt órai kezdettel tartja meg közgyűlését az ARPA (Asociația Română pentru Propaganda Aviatiei) aradi fiókja, a város házában.

A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Az ARPA aradi fiókja vezetőségének beszámolója az 1939. április 1. és 1940. március 31. közötti mérlegszámláról. 2. Az 1939—1940. mérlegszámla jóváhagyása. 3. A jövő évi (1940. április 1.—1941. március 31.) költségvetési tervezet jóváhagyása. 4. Az 1939—40. évről szóló felmentvény megadása a felügyelőbizottság részére. 5. A tagok megválasztása, az alapszabályok 59-ik szakasza értelmében. 6. Három tényleges és három póttag megválasztása. 7. A bucaresti közgyűlésre kiküldendő megbízottak megválasztása. 8. Javaslatok az 1940—41-ik évre. Abban az esetben, ha a közgyűlésen nem jelenik meg a tagoknak az alapszabályokban előírt száma, a közgyűlést automatikusan két órával elhalasztják és két óra múlva ugyanabban a helyiségben hívják össze. Ekkor a közgyűlés, tekintet nélkül a megjelent tagok számára, a szavazatok abszolút többségével határozhat.

A közgyűlésre a tagok minél nagyobb számban való megjelenését kéri. A meghívót Georgescu Petre tábornok, az ARPA elnöke és S. Barbulescu repülőkapitány, főtitkár írta alá.

— **MAGER ROMULUS TÖRVÉNSZÉKI TANÁCSÉLNÖKÖT NAGYSZEBENI FŐÜGYÉSSZÉ NEVEZTEK KI.** Az igazságügyi karban történt előléptetések során Mager Romulus törvényszéki tanácselnököt át helyezték és egyben előléptették. Mager Romulust Nagyszébenbe főügyésszé nevezték ki. Helyére az aradi törvényszékhez Sukujiu Octavianu jeptették elő.

— **A katonai törvényszék felmentett egy alaptalanul felejtett székely gazdálkodót.** Brassó. Gál Dénes, Hilib (Háromszékmegye) községbeli gazdálkodó a katonai ügyészség vádirata szerint arra biztatta a fahajabélieket, hogy ne jelenjenek meg állataikkal a katonai összeírás alkalmával. Az így a katonai törvényszék elé került és most tárgyalta le a Pantelimonescu ezredes tanácsa. A katonai törvényszék előtt Butona kapitány védőbeszédében rámutatott arra, hogy védencét Fejér Árpád községi bíró jelentette fel bosszúból. Gál Dénesnek ugyanis jókora rétije volt, amelyet a községbeli gazdálkodóknak adott ki juhlegeltetésre. Fejér — mondotta a védő — a maga rétiére szeretne volna megkapni a juhokat. Ebből származott a két gazda között az ellenségeskedés, amely végül azzal végződött, hogy Fejér felejtette Gált. A katonai törvény, szék a tanúk meghallgatása után jogerős felmentő ítéletet hozott.

— **Dr. Uihelyi ismét rendel.**

— **Panaszok az aradi kiskoru cselédányok ellen.** Több száz feljelentés érkezett az aradi kiskoruak bíróságához, amelyek arról tesznek panaszt, hogy a vidékről Aradra szolgálatba szegődött fiatalok, cselédányok szolgálati helyüket néhány nap után elhagyják és felmondási idő nélkül máshova szegődnek. A fiataloknak bírósága ennek alapján a helyüket minden felmondási ok és felmondási határidő nélkül elhagyó cselédányokról kimutatást készít. A törvény ezeket csavargóknak minősíti és 3—6 hónapig terjedő fogházbüntetéssel sújtja. A kiskoruak bírósága felhívta a háztartási alkalmazókat, hogy minden ok nélkül ne változtassák a helyüket. Ha valami panaszuk van, forduljanak a bírósághoz, amelynek hatáskörébe tartozik a kiskoruak érdekeinek megvédése.

— **A ségaj Misszió-társaság a Lázár-vendéglőben szombatra tervezett disznótoros vacsoráját bizonytalan időre elhalasztotta.**

— **Öngyilkosság Világoson.** Berat Ioan, 70 éves, világios gazdálkodó felakasztotta magát, mire rátaláltak, már halott volt.

— **Az aradi Nyugdíjasok Kölcse- és Segélyező Egyesülete** (Str. Eminescu Nr. 20.) értesíti tagjait, hogy tűzifaszükségletüket e hét folyamán az egyesület irodájában bejelenthetik, ahol bővebb felvilágosításokat kaphatnak. Az elnökség.

— **Rendőrségi hírek.** Codrin Nicolae, Liliac-ucca 27. szám alatti aradi lakost a rendőrség előállította, mert július másodikán harmadikára virradó éjjel egy katonától egy 100 lei értékű zsákot lopott. Kihallgatása után összes irattal együtt átkísérték az ügyészségre. — Göckel Alfréd, Vicentie Babes-ucca 24. szám alatti aradi lakos megjelent az aradi rendőrségen és feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik július harmadikán negyedikére virradó éjjel kerékpárjáról a láncai és két belső gummit loptak le. A rendőrség megindította az ügyben a nyomozást. — Lucuta Ioan, Petroniel-ucca 2. szám alatti lakos is megjelent a rendőrségen és ugyanancsak feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik július másodikán különböző értékű ruhákat loptak tőle. A rendőrség a tettesek kézrekerítésé érdekében megindította a legszélesebb nyomozást és vizsgálatot.

FIGYELEM!

MONEASA-fürdő, Aradmegye (Menyháza)

Természetes ásványfürdő, rouma ellen állandó, — Gyomorhálókujadésére ásványvíz, — Ozonduz levegő, — A „Codrul“-hegység lábánál levő fürdő, — Teljes komforttal felszerelt szállodák. Első és másodosztályú vendéglő mérsékelt árakkal. Zenekar, rádió, kirándulások, strand. Látogassa meg Románia ezen gyönyörű fürdőhelyét. — Vasutközlekedés: Arad—Séhia—Moneasa. CAPS-vonat naponta. (Arad—Brad-vonal).

A „Nemzet Pártja“ aradi lapozatának [e]n[ke]zési sorrendje

Mint ismeretes, július 1-én kezdődtek országsszerte — így Aradon is — a Nemzet Pártjába való beiratkozások. Aradon a beiratkozások a város háza 59. számú szobájában folynak le. A kérvényeket naponta 8—11-ig és délután 4—7-ig lehet beadni, július 31-ig. Tegnapi az A és B kezdetűsöket iratkoztak be. A további sorrend a következő:

- Július 4-én C, D vagy E.
- 5-én F, G, 6-án H, I, vagy J.
- 8 és 9-én K, vagy L.
- 10—11-én M, N, vagy O.
- 12—13-án P, V, vagy R.
- 15. és 16-án S, Sch, Sz.
- 17-én és 18-án T, vagy U.
- 19-én V, vagy W és

22-én az X, Y, vagy Z kezdetűsöket jelentkezhetnek.

Július 23—31 közötti munkanapokon azoknak a jelentkezőknek a kérvényeit fogadják el, akik igazolt oknál fogva a számukra kijelölt napon nem jelentkezhettek. Vasárnap és ünnepnapokon, vagyis július 1-én, 14-én, 20-án, 21-én és 28-án a tagjelvételi iroda délután 8—11-ig és délután 4—7 óra között a következő városrészekben működik: Gradiste-i telep (az elemi iskolában), Mikalaka (közgazdáltsági kirendeltség), Gái (közgazdáltsági kirendeltség), Sága, Buzsák és Poltura (Séga Kultúrház).

Az e városrészekben lakókat felkérjük, hogy az ott megjelölt helyeken jelentkezzenek a beiratkozáshoz szükséges nyomtatványokat a beiratkozás helyén szolgáltatják ki és azokra egy keu értékű repüi öbélveget kell ragasztani.

Katonaköteles ifjak tanulmányi szabadsága

Június 30-ikán járt le az a határidő, ameddig azok az ifjak, akiket 1940. márciusában soroztak és akik bármilyen oknál fogva a katonai szolgálat alól halasztást kaptak, vallomást kellett adniuk a pénzügyigazgatóságon a katonai illetékek ügyében.

Azon önkéntességi joggal rendelkező ifjak, akiket 1940. november elsején soroznak, vagy akiknek november elsején kellene bevonulniuk és tanulmányi halasztást igényelnek, az említett adóvallomást úgy kell, hogy benyújtsák, hogy 1940. augusztus 15-ig igazolni tudják a katonai illeték befizetését mert enélkül a tanulmányi halasztást nem engedélyezik.

A sorozási törvény 70. szakasza olyan önkéntesekről is intézkedik, akik az önkéntességi jogot 1940 október 25-ig kaphadják meg és ennek megtörténte után tanulmányi halasztást is kaphatnak az 1940—41. évre. Vannak viszont más ifjak is, akiknek ugyancsak 1940. november elsején kellene bevonulniuk, de akik az 1940—41. évre a következő okok miatt kaphatnak tanulmányi halasztást: a) első tanulmányi évben vannak, b) tanulmányaik folytatása és katonai előkészítés (amélkül hogy önkéntességi joggal lettek volna besorozva).

Ezek az ifjak a katonai illeték 1940—41. évre szóló befizetésére vonatkozóan a vallomás, a pénzügyigazgatóságon csak akkor adhatják be, ha már megkapták a kérvényezett halasztást. Ez: viszont augusztus 15. és november 1. között adhatják meg számukra. Ehhez a két utóbbi csoportba tartozó ifjak, akik az önkéntességi jogra vonatkozó határozatot, illetve a tanulmányi halasztásra vonatkozó döntést 1940. augusztus 15. és 1940. november 1. között kapták meg, a katonai illetékekre vonatkozó vallomásokat 1940. november elsejéig adhatják be, de ehhez a vallomáshoz csatolniuk kell a hadkiegészítő parancsnokság azon igazolványát is, amelyben ez tanúsítja, hogy a vonatkozó határozatot valóban 1940. augusztus 15. és november 1. között hozták.

Június 30. illetve november 1. után kihágást jegyzőkönyveket vesznek fel. Nem kell nyilatkozatot beadniuk a következőknek: a) Azoknak, akiket alkalmatlanoknak nyilvánítottak a katonai szolgálatra testi hibák miatt, b) Akiket azért halasztottak el, mert két vagy három testvér közül kettőnek ugyanabban az évben kellett gorozásra mennie, c) Akiknek testvére katonai szolgálatot teljesít, d) A családjentartóknak.

A „HA 6. T“ nem válaszol

Elhallgattak a rövidhullámos rádióamatőrök. Beszélgetés egy érdekes életű emberrel, aki éjszakaiként öt világrészre társalog

Budapestről írják: Késő éjszaka. Ma nagyon jó a vétel a 40 méteres rövidhullámsávon. Alig lehetnyi mozdulat a finom beállítótárcsával s máris újabb meg újabb állomás jelenkezik... Telefonos adás... halk, rekedt hang ismétli kitarító egyhangúsággal a felzújlást:

...AC 4 calling HA 6 T... AC 4 calling HA 6 T...

Az AC 4 hívja a HA 6 T jelzésű állomást, szóval magyar amatőr hív. Egy pillantás a táblázatra, ki is ez az AC 4? — és füttyenteni kell... Az egyetlen hibetl rádióamatőr. De már el is hallgat — és nemsokára újabb hívás kattog a hangszóróban. A HA 6 T jelentkezik a hibetl hívásra, Vatahol itt a pesti környetegben valaki Azsia legtitkosabb birodalmával beszél...

Az éter szerelmese

Es másnap délután szemközt ülök a szerencsés amatőrrel. Martin Djémil, a Filmroda hangmérnöke. Szinte még a levegőben remeg egy daloszlány. Üvegtörékenységtől, soha nem hajlott meleg szépségű hangon öltötte meg a szobát. Lehullott a rezgőnyárta" ütemeivel. Nyugodtan állíthatjuk, hogy éteri muzsika volt, mert szóról-szóra igaz. Az éterhangszer, a Martinophon játszott az imént. Titokzatos fekete doboz, acélrud áll ki belőle. A mestere mintegy simogatja körülötte a levegőt es

máris Arad belőle a dallam, Beethoven, Schubert, vagy magyar csárdás. Mindent játszik!

— A véletlen vezetett rá a Martinophon titkára, 12 éves koromban,

— magyarázza a feltaláló szerényen — szóval tizenegy évvel ezejtől. Akkor Berlijnben éltünk s szenvedélyes rádióépítő voltam. Valahogy rosszul raktam össze a készüléket, mert ha csak feléje nyultam, máris füttyült, mélyebb-magasabb hangon. Hirtelen ötlettel megpróbáltam „eljárászani“ ezzel a füttyögezővel a Booi-bocj farkát. Valahogy sikerült. És akkor én gyerekfejjel azon nyomban álmodozni kezdtem. Hangversenydoboyon láttam magam, előttem egy egyszerű készülék és én a pusztá kezemmel varázsolom elő a levegőből a zenét! Alig félóvvel később az álom valóra vált!

A készülék megteremtője egyáltalán nem „varázsló“-típus. Magasra nyult mosolygó, szőke fiatalember. Mint mondja, hóbortja mindaz, ami összefügg a rádiózással. Végeredményben a Martinophon is ennek az eredménye. Elektromágneses jelenség, ma olyan Columbusz felfedezése. Akárki ráta-pinhatótt volna az ötlettel — állítja egyszerűen.

Felcsillan a szeme, mikor a rövidhullámu rádiózásra fordul a beszélgetés. Nyomban előnti a rádióamatőrök közös lelkesedése.

Kontinensek társalgása

— Ha igaz, rövidesen meglesz a DX-diplómám! — buggyan ki belőle az öröm. — Az öt világ részrel folytatott beszélgetést igazoló oklevél. Ed-dig csupán Azsiát nem tudtam megszerezni, pedig szorozatosan beszéltem Tekióval, meg Hong-Konggal is. De ebben a zürzavaros világban úgy játszik, a hosszú úton elkallódtak a Q—S—L-lapok, azok az értesítések, amelyekkel az amatőrök igazolást szokták az egymással folytatott beszélgetéseket.

Egy fiókból aztán előkerül az amatőrbüszkeség, a QSL-lapok tömege. Jáva, Kuba, Szumárta, Venezuela, egy kengurus ausztrália, levelezőlepek, délafrikai lapok csomóstól, sok amerikai, az európai számolni sem érdemes. Rengeteg.

A kis szobát megtöltik a műszerek, Adó,vevő készülék, mikrofon, elektromos gramofon, ezer-ezer.

A HA 6 T telefonikus adással is dolgozik. Az asztalon nyitott levél, tangeri keltezésű.

Köszönöm a nagyszerű, vidám hangverseny, old boy!

Vidám hangverseny?

— Hát igen! Néhal — hangzik a vallomás. — Hangszerutánzás.

— Martinophonnal?

— Nem, nem! Csak úgy szájjal!

Lassankint kideül, hogy németül, franciául, angolul, görögül, sőt török nyelven is tevékenykedik a HA 6 T arabos keresztnevé gazdája.

— Konstantinápolyban születtem! — feleli a lapintatlan faggatásra.

Mert édesapja a Wagons Lits igazgatója volt.

A Pera Palace-szállodát vezette a padisah városában. Édesanyja Abdul Hamid szultán egyik belső kamarásának a leánya, különben pedig ősi lengyel család leszármazottja. Francia óvodába járt, elemijét Görögországban végezte, középiskoláit Németországban. Élét Kelet, és Dél-Európa minden országában.

Csendet teremtett az éterten a háború

Tizennyégyves korában már a Siemens-Halske műveknél dolgozott rádiótechnikusként, azután a hangozfilm ragadta magával. Közben tanult és hangversenyezett. Ma is a film a kenyerre, szabad idejében pedig... — a falon egy hurkosan meghajlított varázsvessző függ. — ... titokzatos szer-zám, amivel még titokzatosabb emberek zivereket, ércstellereket keresnek.

... Szabad idejében pedig a varázsvesszős kutas-tást is űzi. Sikerrel! Nem tudja magyarázatát adni a rejtélynek.

— Ha azt mondják, hogy keressék vizet, a fel-adatra összpontosítom a figyelmem és rendszerint sikerül a munka.

A varázsvessző ellenállhatatlanul vezet és olyan erővel rántja meg a karom, ha célhoz érünk, hogy valósággal fájl!

Es mindig csak a kitűzött célra érzékeny. Ha víz kell, akkor nem jelzi az ércet és fordítva...

— Vannak természeti erők, amiket nem ismerünk. Mondják, adottság is kell hozzá. Nem kutatom! Nagyon irreális talajra vezetne...

A hangszóróban angol mondatok esendülnek meg. Martin Djémil már az asztalán ül s feszült figyelemmel jegyaz:

Egy manillai állomás a Fülöp-szigetektől! Tegnapi is sikerült elfognom! — aztán az adás ve-geztével fordít a beállító tárcsán. Európa feletti majdnem üres az éter.

Már csak Magyarország és Észtország ama-tőrjei dolgoznak, a szovjetország rövidhullámu amatőrökön kívül. A többiek elhallgattatta a háboru.

Nemrégiben az Angol Birodalom gyarmati állomá-sai is megszüntették az amatőr-munkát. Így per-sze a még dolgozó adók közkedveltségnek örven-denek.

A forgótárcsa megáll. Ujra telefonikus adás:

— ...calling HA 6 T... calling...

Los Angeles beszél...

— Good morning, old fellow... Jó reggelt, öreg cimborá! — köszönt az amerikai,

Itt pedig már esteledik.

II. J. KÖNYV

— Medveczky Bella: Havasi vihar zug el ebben a könyvben a jól temperált levegőjű svájci szanatórium lakói fölött. Végtelen fehérségű téli táiban szinte mozdulatlannul állnak a fenyők, a szanatórium lakói ki-és behurcolkodnak a terraszok jól záródó ajtajain. Orvosok serege halkán jár személyzet vigyáz a betegck-re. A látszat, a külszin nyugalmat, jól olajozott sineken futó egyhánu életet mutat, ha csak közönyös át-utazó vendég tekint be a szana-óriumba. Az író azonban, mint Lesage „Sánta ördög“, mélyen a látszatok mögé tekint, magyartja előtünk a szanatórium beteg-szobáit épp úgy, mint ahogy az orvosok, a szanató-rium tulajdonosai és személyzete is kegyetlenül őszin-te röntgentencsége elé kerülnek. S ahogy a főhn nyó-mán porzani kezd a hegyescsúcs hótakarója és ayög-ve hajladoznak a máskor mozdulatlán fenyők, a szen-vedélyek vihara is végigszáguld a havasi világba zárt rabok élete felet. Száz meg száz amborsors kerül a vihar utáiba és ebben a fojtott levegőjű drámában sor-ra tárulnak fel a legmélyebb emberi szabék, vágyak, ösztönök. Sokan belepusztulnak s csak az erősek men-nek tovább szebb, verőfényesebb napok felé. Hatel-mas félegzetű regény a „Havasi vihar“, epikusán nagy-vonalu, szivremegtetően érdekes igazi emberi doku-mentum. Medveczky Bella: Havasi vihar. Athenaeum kiadásában, szép kiállításban és vászonkötésben, 327 lap, ára kötve 228.— let minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj, Kérje az Athenaeum-Vadáságok jegyzékét.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

WEISZ gyógyszerár, Pista Avram Iancu 12
JANKA gyógyszerár, Bulev. Reg. Ferdinand
Dr. DICK gyógyszerár, Str. Mărcuşeşti 1.

Tehenek, falusi szekerek és hadifoglyok a Place de la Concorde-on

Párisba lassan visszatér az élet . . .

Berlinből jelentik: A „Frankfurter Zeitung” ma ideérkezett száma érdekes részleteket közöl Páris életéről.

A német megszállás első napjaiban a francia főváros teljesen kihalt, élettelen benyomást tett a látogatóra. Két-három nap múlva aztán győzedelmeskedett a párisiak természetes élénksége és kíváncsisága. A forgalom, az élet lassan-lassan megindult. Természetesen nem lehet ezt a békebeli élénkséggel összehasonlítani, már csak azért sem, mert a háború ideje alatt a lakosságnak mintegy kétharmad része eltávozott a fővárosból, az első napok kihaltságához képest azonban már valósággal nyüzsgő forgalmat lehet tapasztalni.

Legelsőnek a kávéházak tértek magukhoz. A híres Café de la Paix már múlt vasárnap, szép verőfényben, kitétte a járdára első asztalait. A kísérletet siker koronázta: a rögtönzött terrasz gyorsan megtelt. Órákon belül a legtöbb nagy kávéház követte a példát és dél felé a bulvárokon és a Montparnasse vidékén helyet sem lehetett kapni. A franciák tartózkodóan, de kíváncsian nézegettek a sok német egyenruhát. A lakosság és a megszálló csapatok között a viszony, ha nem is szíves, mindenesetre kifogástalanul korrekt.

Másnapra már egyes nagy áruházak is üzembe léptek. Elsőnek a Galeries Lafayette nyitotta ki kapuit, nyomában pedig számos üzlet szedte le kirakatjáról a védő deszkalapokat. Német katonai autók kivül járművet nem látni az utcán, mert az autótulajdonosok menekülésre használták fel kocsijaikat, az autóbuszokat a hatóságok foglalták le a lakosság elszállítására, a villanyosokat pedig csak akkor lehet újra megindítani, ha személyzetük visszatér. A Metro, a híres párisi földalatti, kis megszakítással egész idő alatt üzembelen volt és most is közlekedik.

A kirakatokban sok helyen még láthatók a háborús propaganda nyomai, elsősorban angolnyelvű feliratok formájában. A franciák általában nem nagyon szoktak idegen nyelveket tanulni; ha most néhány párisi kerékbejött németiséggel igyekeznek magát megérteni, önkéntelenül ugyanolyan rossz angolnába csuszik át. Ha pedig észreveszi tévedését, elmosolyodik és azt mondja:

— Excuse me, please . . .

A földalatti állomásainál gyakran látni csoportosulásokat. Német katonák igyekeznek tájékozódni, fekvijágosítást kapni.

A németek nem tudnak franciául, a franciák nem tudnak németül:

nagyobb szabású gesztikulálás segítségével próbálják kitalálni, hogy mi a kérdés és mi a fejelet. A német csapatok felszerelése és az utcákon is jól látható hadianyag nagy benyomást tett a párisiakra. Egy párisi sofőr támaszkodó arccal tapogatta meg egy német katonai autót pneumatikáját; úgy látszik nem akarta ehinni, hogy tényleg gumiból van.

A Place de la Concorde-on francia hadifoglyok vonulnak át. A járóelők, akik eddig igyekeztek fegyelmelni magukat, nem bírják a látványt. Idős férfiak, méltóságteljes, korosabb hölgyek és fiatal lányok nem is igyekeznek elrejtetni könnyeiket. Ugy látszik, nem annyira a német csapatok bevonulása, mint inkább a hadifoglyok végtelen sora fosztotta meg Páris lakosságát attól a reménytől, hogy a helyzet még megváltozhatik.

A hadifoglyokat alig-alig kell kísélni. Két-háromszáz főnyi csoportot két német katonának inkább vezet, mint kísér. Szökni senki sem próbál, nem is volna már értelme.

A városban a rendfenntartás munkáját a párisi rendőrség végzi. Gyakran látni francia lovascsendőr őrjáratokat is. Fegyverzetük kurta karabély. Hogy a francia kormány csak az utolsó órában szánta el magát arra, hogy Párisot nyitva rosszá deklarálja, abból látható, hogy minden értékes középületet homokzsákokkal van körülvéve, az értékes műkincseket pedig eljávoltították. A német csapatok a deszka és homok védőpáncélokat mindentől elhordják. Így most már újra szabadon látható Napoleon sirja, Foch marsall emlékműve, a Pantheon és a Notre Dame.

Időnként olyan jelenetek fordulnak elő, amelyeket évtizedek óta nem látott a francia főváros. A Place de la Concordeon, a kontinens legforgalmasabb terén

tehenek, falusi szekerek vonulnak át.

A járdákon börtöndöklél megrakott gyerekkocsikak foltnak; ezek mind visszatérő menekültek holmijai.

Megtalálták Egyiptomban a világ legrégebb diplomáciai irattárát

Háromezeröttszáz évvel ezelőtt agyagtáblára irt „levelek” — A babiloni nyelv szerepe az ókorban

Kairo. Kezdetben a legnagyobb egyiptomi kutatások csak igen csekély érdeklődést keltettek. Egy napon Tell el Amarna falucsakában egy arab asszony kertjének ásása közben néhány agyag-táblát talált. Ezek az Egyiptomban kevésé használatos tárgyak nem tettek különösebb benyomást az arab parasztasszonyra. Mégis kitalálta, hogy valami régiségre bukkant, amelyen kapkodni fognak az idegenek és néhány kereskedő. És nem csalódott. Valóban régiségek voltak és a tudósok első pillantásra el voltak ragadtatva tőle.

A parasztasszony által talált agyagtáblák da jelek voltak vésvé, amelyek a keresztény idősámítás előtt 1500 évvel íródtak. A táblák a palesztinai, sziriai, babilonai és más országok uralkodóinak értekezéseit tartalmazták.

Ezek a táblák képezik a történelem első diplomáciai irattárát, amelyek értékes felvilágosításokkal szolgálnak a régi idők politikai helyzetéről. Ime néhány példa:

A fáraók és babilonai uralkodók közötti üzenetváltások rendkívül érdekesek. Babilonban 3500 évvel ezelőtt idegen dinasztia uralkodott. A babilon király néhány sorban aranyat kért a fáraótól, mert ez az értékes fém nem volt található Babilonban, sem pedig a szomszédos országokban. Egyiptomnak ezzel szemben, a Sínai hegyben és Nubiában

értékes aranybányái voltak. Ez az ország látta el arannyal egész Keletet. Babilon király drága ajándékokat mellékel a kéréséhez. Az egyik agyagtáblára vésett leveleiben Babilon király a következőket írta a vele kortárs fáraónak: „Küldjön nekem aranyat, amely olyan bőségben található önöknél, akárcsak a por.”

Egy másik levél arról ad számot, hogy két hercegnő Egyiptomba utazott, hogy ott fáraókkal házasságot kössenek. Azokban az időkben hasonló kaland igen merész és nehezen volt keresztülvihető. A szegény babiloni hercegnőknek éppen Egyiptomba kellett menniük, — amelyet akkor a világ közepének tartottak, — hogy teljesen ismeretlen és egészen más fajú férfiakkal lépjenek házasságra. Valószínű, hogy abban az időben, akárcsak napjainkban, a diplomácia kizárólag az állam érdeket nézte és az érzelmi kérdések nem igen játszottak szerepet.

A táblák között találunk egy a hetiták királyával kötött szerződést is. Ugyancsak agyagtáblára vésett szerződésre bukkantak Kis-Ázsiában. Mivel abban az időben a diplomácia hivatalos nyelve a babiloni szumir nyelv volt, az Egyiptomban talált tábla minden valószínűség szerint másolat.

Miért volt a babiloni nyelv a diplomácia nyelve? Az egyiptomiak nem rendeztek

magas kulturával? Erre a kérdésre a következő volna a válasz:

Valamely nyelv vagy katonai hódítások vagy pedig egy felsőbbrendű kultúra befolyásaként jut az élre. A babiloni hódítók már a keresztény idősámítás előtt 2500 esztendővel kiterjesztették birodalmuk határát és meghonosították isteneiket a barbárok által lakott földeken. Katonai sikereik azonban mulóak voltak és nem igen élték túl a sikereket arató nagy uralkodót. A történelem soha nem ismert olyan nagy babiloni birodalmat, amely hatalmánál fogva a diplomácia nyelvét tette volna a babiloni nyelvet. El kell tehát fogadnunk azt a feltevést, hogy a babiloni nyelvnek diplomáciai nyelvvé való elfogadása a kaldeusok kultúrfölényének volt köszönhető.

SPORT

Esetleg elhalasztják a vasárnapi tervezett Rapid-Gradjanski mérkőzést

Bucurestiből jelentik: Románja válogatott csapata július 14-én Frankfurtban méri össze erejét a német válogatott csapattal. A román szövetség vezetői megérték a szükséges előkészületeket és amennyiben felsőbb helyen hozzájárulnak a vezetők és a csapat tagjainak kiutazásához, úgy a mérkőzést feltétlenül lejátszák. A szövetség egyébként kíméletlenül terjesztette a legfelsőbb sportszövetség és az Ország Öre parancsnoksága elé és abban pontosan feltüntette a csapatot kísérő személyek és játékosok adatait. Ugyanez a helyzet a vasárnapi kis KK-mérkőzést illetően is. Amennyiben a jugoszláv csapat engedélyt kap a beutazásra, úgy a mérkőzést megtartják, ellenkező esetben később időpontra halasztják. Az eredeti program a következő:

Budapest: Ferencváros—BSK (Belgrád), vezetői: Kroner (román).

Bucuresti: Rapid—Gradjanski (Zágráb), vezetői: Kiss M. Ernő (magyar).

Elmarad a Szófiában tervezett román-bolgár kerékpárverseny

A „Sport” című szófiai sportlap egyik legutóbbi számában arról ad hírt, hogy a bolgár szövetség megítelt minden előkészületet a vasárnapi román-bolgár kerékpárverseny megrendezésére vonatkozóan. A lap egyébként közli a román csapat összeállítását is. Ezzel szemben a bucaresti sport-sajtó megjegyzi, hogy a versenyből nem lesz semmi, mert a román kerékpárszövetség három nappal ezelőtt közleményt adott ki és ebben megtiltotta a román versenyzők külföldre való utazását.

O Elmaradt a kis KK értekezlete. Belgrád, Szombaton kellett volna megtartani Belgrádban a kis KK értekezletét, amely azonban elmaradt, mert a megbízottak nem utazhattak a jugoszláv fővárosba. Iuga Liviu dr. értesítette a szövetséget, hogy az értekezlet elmaradt és ő sem utazott el Belgrádba.

O Érdekes játékos-vándorlások. Bucuresti. A nyári időszakban cserélnek a játékosok egyesületet. Ez az időszak természetesen hővelkedik izgalomban, mert az egyesületek nem egy esetben igyekeznek visszatartani játékosikat akik fokozott anyagi igényekkel lépnek fel. A legújabbban érkezett hírek szerint az A) osztályos csapatok játékosai majdnem minden esetben kisebb egyesületekbe kérték átigazolásukat. Így Kovács I. a Ploesti FC válogatott játékos a nagyváradi Electricába kérte átigazolását. Brandabura pedig a bucaresti Sanaatea egyesületbe, Nistor (Victoria) a kolozsvári Manastur részére kérte átigazolását.

O A Rapid FC meghívást kapott Zágrábba. Bucuresti. A Rapid FC játéka nagyszerű benyomást keltett a horvát fővárosban. Ezen a mérkőzésen történt meg első ízben, hogy a Gradjanski csatársora nem tudott egyetlen gólt sem rugni. A horvát együttes vezetősége meghívta a román csapatot egy barátságos mérkőzésre, melyet az ősz folyamán bonyolítanak le. A Rapid FC vezetősége azonban csak abban az esetben hajlandó elfogadni az ajánlatot, ha Sipos is játszhat.

O Finn-magyar atlétikai verseny. A magyar és a finn atlétikai szövetségek között több levélváltás történt és ezeknek értelmében a két szövetség elvben megegyezett, hogy szeptember 28-án és 29-én a két ország válogatott atlétái Budapesten mérik össze erejüket.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Tárgyalások folynak a nemzetgazdasági miniszteriumban a fogyasztás racionalizálásáról

Felülvizsgálták a szappan árát. — Újból felmerült az egységes kenyér bevezetésének terve

Mircea Canciov nemzetgazdasági miniszter rendelkezést írt alá, amelynek értelmében sor kerül a szappan maximális árának felülvizsgálására. A miniszter ezt a határozatot a kérdés alapos tanulmányozása és az összes érdekelt felek meghallgatása után hozta meg. A fenti elhatározáshoz nagymértékben hozzájárult az is, hogy az utóbbi időben a piacon szappanhiány volt érezhető. A gyárak ugyan rendelkeztek készletekkel, de ezeket nem tudták maximális áron forgalomba hozni, mert a maximális ár az előállítás költséget sem fedezte. Az új ár életbeléptetése előreláthatólag megszünteti a szappanhiányt.

A nemzetgazdasági miniszterium értesítést kapott arról, hogy Bucuresubén kifogyóban vannak a rizskészletek is és erre való tekintettel azonnal megtette a szükséges lépéseket a fogyasztók érdekeinek biztosítása céljából. Így közbenjárt a CFR vezérigazgatójánál annak érdekében, hogy megfelelő mennyiségű vagonot bocsássonak a bucuresti nagykereskedők rendelkezésére, akik a kikötőkben lévő rizskészleteiket el akarják szállítani. Egyedül Constantában a bucuresti nagykereskedők több mint huszont vagon rizsszel rendelkeznek.

Ugyancsak az áruellátás kérdésének tárgyalása céljából Canciov nemzetgazdasági miniszter kihallgatáson fogadta Negel bucarestii kereskedelmi és iparkamarai elnököt. Ennek a megbeszélésnek eredményeképpen a bucarestii nagykereskedőknél leltározást rendeltek el a készletek pontos megállapítása végett.

Megbeszélést folytattak a miniszteriumban az ország gvarmatárukereskedőinek képviselőivel is. Ennek a megbeszélésnek során az érdekeltek a fogyasztás racionalizálása mellett foglaltak állást, mert csak ilyen módon fedezhetők idejében a szükségletek. Az Argus értesülése szerint ez a racionalizálás kiterjed majd a vendéglőkre is.

Szó van ugyancsak az Argus jelentése szerint a kenyérfogyasztás racionalizálásáról is. Minden valószínűség szerint mégis sor kerül az egységes kenyértípus megvalósítására.

A nemzetgazdasági miniszterium egyébként a legközelebbi jövőben megkezdte az árukészletek ellenőrzését. Így tehát a nagykereskedők helyesen teszik, ha gondoskodnak arról, hogy kimutatásaik és a tényleges árukészlet között indokolatlan eltérések ne legyenek.

Orosz behozattal akarja Jugoszlávia az olasz háboru okozta hiányait pótolni

Olaszország háboruba lépése, illetve a háborunak a Földközi-tengerre való kiterjesztése természetesen újabb bizonytalanságokat idézett a nemzetközi áruforgalomban. Ennek a forgalomnak egyik legfontosabb útja a Földközi-tengeren vezetett keresztül, természetesen tehát hogy ezt az utat valamiképpen pótolni kell. Mint Jugoszláviai lapokban olvassuk, a háborunak a Földközi-tengeren történt fellángolása komoly zavarokat okozott a Jugoszláv gazdasági életben. Jugoszlávia kivételének jelentékeny részét és a nyersanyagbehozatal nagy százalékát a Földközi-tengeren keresztül honvilitották le. Az elmúlt évben Jugoszláviából több mint egymillió dinár értékű áru ment a Földközi-tengeren keresztül olyan ál-

lamokba, amelyekből most Jugoszlávia el van zárva. Az ezen az uton behozott nyersanyag értéke pedig 850 millió dinár volt.

Az új helyzet főleg a jugoszláv fapárt érinti súlyosan, de megoldhatatlannak látszó problémák mutatkoznak a jugoszláv gvaripar nyersanyagellátása körül is. Máris attól tartanak, hogy egyes üzemekben a munkát korlátozni kell. A textilgyárak, amelyek teljesen elszakadtak nyersanyagforrásaiktól, kénytelenek lesznek leállni.

Az illetékes gazdasági körök most Oroszországból igyekeznek beszerezni azt a nyersanyagot, amelytől a földközitengeri háboru az országot elzárta.

A KERESKEDELMI KAMARÁK KÖZBENJÁRÁSA A 2 SZÁZALÉKOS NEMZETVÉDELMI ILLETÉK ÜGYÉBEN. A brassói kereskedelmi és iparkamara közlése szerint a kereskedelmi és iparkamarák szövetsége választ kapott a 2 százalékos nemzetvédelmi adó alkalmazásával kapcsolatos könnyítések és panaszorvosítások ügyében beadott felterjesztésre. A pénzügyminisztérium 104.861—1940. számú közleményében értesítette a kamarák szövetségét, hogy a kereskedők részére történő gabonaeladások csak akkor mentesek a 2 százalékos illeték alól ha a termelő lakásáról történnek. A szállodák nem kötelesek a nemzetvédelmi illetéket megfizetni az általuk kiadott szobák után. A továbbiakban a minisztériumi leirat közli, hogy a havi kimutatások, valamint a fizetési jegyzőkönyvek ügyében könnyítéseket tett végül közli, hogy a nemzetvédelmi illeték bélyegeinek szétosztása csakis a pénzügyi hatóságok után lehetséges.

— Újból egyesítik a külkereskedelmi minisztériumot a nemzetgazdasági minisztériummal. Bucuresti-i jelentés szerint a külkereskedelmi minisztériumot, amelynek élén eddig Ion Christu állott, a közeljövőben újból egyesítik a nemzetgazdasági minisztériummal.

— Kedvezményes utazás a németországi vasúton. A német birodalmi vasutak romániai képviselője, az „Oficiul Turistic German” közli, hogy 1940. július elsejei hatállyal a külföldi utasok, valamint külföldön élő németek számára a német birodalmi vasúton 60 százalékos kedvezmény lép életbe.

— Július elsejei hatállyal megszűnt a hat hónapon aluli borjúk vágása. A nemzetgazdasági minisztérium által kiadott rendelkezésnek megfelelően július elsejei hatállyal megszűnt a hat hónapon aluli borjúk vágása. Az Argus úgy értesít, hogy a hat hónapon aluli borjúk vágását csak ősszel engedélyezik újból.

— Augusztus 14-ig fogadják el a saját devizák felhasználásával történő behozattalra vonatkozó kérvényeket. Az Aradi Közlöny legutóbb már ismertette a külkereskedelmi minisztérium azon határozatát, amelynek értelmében bizonyos nyersanyagok felgyártmányok és készgyártmányok, amelyeket a rendelethez csatolt jegyzék felsorol, a vállalatok saját devizáinak a felhasználásával hozhatók be. Az erre vonatkozó kérvényeket a külkereskedelmi minisztérium behozattal szabályozó igazgatósága 1940. augusztus 14-ig fogadja el. A kérvényekre a következő szöveget kell rávezetni: „Disponibilul propriu — fara drept de devize — conform Decretului Lege 2058.” (Saját devizakészlet — devizaigénylési jog nélkül — a 2058. számú rendelet-törvény értelmében.) A fenti alapon történő behozattal legkésőbb 1940. december 31-ig kell lebonyolítani.

— A cukorkészletek fedik a szükségletet. A nemzetgazdasági minisztérium megállapítása szerint a jelenlegi cukorkészletek fedik a szükségletet és elegendők mindaddig, amíg az új repatarmésból előállított cukor a piacon megjelenik.

Az alkalmazotti fizetések utáni aránylagos illetékek lerovása

A bélyegtörvény értelmében a fizetések után kétféle aránylagos illetéket kell leróni. Az egyik illetékről a bélyegtörvény 14. szakaszának 19. pontja intézkedik, amelynek értelmében ezt az illetéket azon írásos vagy szóbeli munkaszerződések esetében kell leróni, amelyeknél a havi fizetés összege a 10 ezer leit meghaladja. Ez az 1.30 százalékos illeték azon írásos vagy szóbeli alkalmazotti szerződések után esedékes, amelyeket 1939. április elseje után kötöttek. A munkaszerződésekéről szóló törvény 43. szakasza mentesíti a fenti illeték alól a havi 10 ezer leien aluli fizetéseket. Az 1.80 százalékos illetéket tehát csak a 10 ezer leien felüli fizetések után hajtják be. Azon alkalmazottak, akiket 1939. április elseje előtt alkalmaztak, de szerződésük időközben lejárt és azt megújították 1939. április elseje után, valamint azok is, akiknek a fenti időpont után fizetését emelték és az meghaladja a havi 10 ezer leit, kötelesek leróni az 1.80 százalékos aránylagos illetéket.

A másik illetékről a bélyegtörvény 15. szakaszának 4. pontja intézkedik. Ez az illeték: 1.68 százalék és ezt a vállalatok igazgatósági tagjai által felvett összegek után kell leróni. Azon igazgatósági tagok, akik egyben vállalati igazgatókként vagy más alkalmazottaként is működnek, kötelesek ugy fizetésük, mint más járandóságuk után is lefizetni az 1.68 százalékos illetéket. Ez az illeték is 1939. április elseje óta esedékes.

— Temesvár város támogatja a háztulajdonosok lakbéradó-akkóját. Megírtuk már hogy a temesvári háztulajdonosok országos akciót indítottak a lakbéradó jelenlegi behajtási módzatának megváltoztatására. A háztulajdonosok szerint ugyanis az hogy az adó behajtása őket terheli, nehézkessé tette a házbérek behajtását és hozzájárultak a lakók és háztulajdonosok közötti viszony elmérgesedéséhez. Ezért azt a kívánságot terjesztették elő, hogy a lakbéradót a jövőben a városi adóhivatal szervei szedjék be. Temesvár városa most átiratban értesítette a temesvári háztulajdonosok egyesületét, hogy az akkót a város is magáévá teszi, mert közérdeknek tartja, hogy a lakbéradó behajtásában fenakadás ne álljon elő. A város maga is beadvánnyal fordult a minisztériumhoz a lakbéradó behajtási módzatának megváltoztatása érdekében.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás —

CSÜTÖRIK JULIUS 4

Bucuresti, Radio România, 13: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és orvosi tanácsok, 13.10: Victor Predescu zenekara, 13.35: Időjelzés, művészeti, kulturális és sportközlemények, 13.45: A zene folytatása, 14.15: Hírek, 14.35: A zene folytatása, 15: Különböző közlemények.

Radio România, 19.50: Magyar nyelvű hírek.

Bucuresti, Radio România, 20: Időjelzés, időjárásjelentés, 20.01: Tudományok krónika, 20.16: Chopin és Brahms-keresők lemezek, 20.40: Hírek, 21: Orosz kórusok lemezek, 21.15: Öröm és kár, Toma Vladescu előadása, 21.30: A víz és vihar a zenében, Lemezek, 22.10: Hírek, sportközlemények, 22.30: A zene folytatása, 23: Szórakoztató zene lemezek, 23.40: Hírek a külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I, 7.40: Ebresztő, torna, 8: Hírek, közlemények, éltrend, hanglemek, 11: Hírek, 11.20 és 11.45: Felolvasás, 13.10: Bánffy György Erzsébet hercegné zongorakísérettel, 13.40: Hírek, 13.55: Solymossy Margit, az Operaház tagja énekel zongorakísérettel, 14.20: Időjelzés, időjárás, és vizállásjelentés, 14.30: A rádió szalonzenekara, 15.30: Hírek, 17.15: Rusz nyelvű előadás, 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek, 18.30: Pátyol Jancsi és énekeszenekara, 19.15: Kórth Endre, az Operaház tagja énekel zongorakísérettel, 19.45: Szilassy Gyula magyar költők szerelmes verseiből ad elő, 20.15: Hírek, 20.25: Furu-lyaszó, Hangjáték, 20.45: Amíról mindenki beszél, 21.10: Az Operaház zenekara, 21.40: Zsidovics Tibor rusz nyelvű előadása, 22.40: Hírek, időjárásjelentés, 23.10: A rajközzenekar muzsikál, 24: Hírek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven, 0.25: Humoros számok hanglemekről.

Budapest II, 17.15: Filmszámok hanglemekről, 19.45: Balázs Gyula dr. magyar nóták zongorázik, 20.15: Pátria-hanglemek, 21: Hírek, ügétversenyeredmények, 21.25: Katonazenekar, 22.15: Természettudomány és kultúra, Koczás Gyula dr. előadása, 22.45: Időjárásjelentés

Legujabb jelentéseink:

A nemzeti gyászra való tekintettel elhalasztották a parlament ülését

Befejeződtek a beszarábiai és bukovinai kiürítési munkálatok

Bucuresti. A nagyvezérkar jelenté, hogy a kiürítési munkálatok a végleges Suceava-Prut-vonalon ma déli 12 órakor befejeződtek. A rossz idő következtében szállítási nehézségek állottak elő, ezért még kiegészítő teendők is vannak.

A képviselőház ma délután 17 órakor kezdte meg ülését. Az elnök Radulescu-Motru a következő beszédet mondotta:

— Képviselő urak! Eme súlyos és szomorú időpontban, amikor a mi drága és szeretett Beszarábiánk és Bukovinánk területéről csapa-

patáink kivonultak, azt tartom helyesnek és méltónak, hogy a ház üléseit halasszuk el és önmagunkba szállva, megilletődéssel foglalkozunk lelkiünkben e nagy csapással.

A ház tagjai állva hallgatták végig az elnök bejelentését, majd a gyász jeléül egy percig néma meghajlással emlékeztek meg a nemzetet ért nagy veszteségről. A ház legközelebbi ülésének időpontját később fogják közölni.

A szenátus a gyász jeléül ugyancsak elhalasztotta mára kitűzött ülését és az új ülés időpontját szintén később fogják közölni.

„Csendes kiürítés folyik Angliában”

Róma. (Rador.) A Popolo di Roma a következőket írja: Angliában a harc folytatásáról és a győzelemtől beszélnek, — valójában azonban félnék. A nagyiparosok féltik üzemeiket a bombázásoktól és ezek békét akarnak, a pénzemberek tőkéiket Kanadába men-

nek el. Az angol kormány ugyancsak intézkedéseket tett, hogy a nemzeti vagyon egyrészt biztosítsa és a múzeumok értékét, valamint az állami vagyontárgyakat átküldik az Atlanti óceánra. Angliában csendes kiürítés folyik — írja az olasz lap.

Churchill csütörtökön nyilatkozik

London. (Rador.) Attlee miniszter ma bejelentette, hogy Churchill miniszterelnök csütörtökön beszámol be a háznak a háború menetéről és ha a képviselők úgy kívánják, a kormányfői beszámolót vita is követheti.

Az angol alsóház ülésén az egyik képviselő előterjesztést tett, hogy a kormány ne korlátozza a sajtószabadságot, a hadviselés bírájával és a

bekötésre vonatkozó esetleges kezdeményezések megírásával kapcsolatban. Attlee őrnagy válaszában rámutatott arra, hogy amennyiben lehetséges, a kormány fenntartja a sajtószabadságot, viszont érthető, ha meg akarja akadályozni azt, hogy az ilyen természetű cikkek ne csak a közvéleményt tájékoztassák. Eppen ezért az ilyen vonatkozású közleményeket a kormány nem hajlandó minden ellenőrzés nélkül engedélyezni.

Csak a háború után szállítják Olaszországba Italo Balbo holtestét

Tripolisz. (Rador.) Kedd reggel a hősi halált halt Balbo marsall és társainak koporsóját a repülőtérről a kormányzó palotába vitték és Balbo volt dolgozószobájában ravatalozták fel. A koporsóra helyezték a tábornagy jelvényeket. Óriási tömeg zárandokolt a ravatalhoz. A szerdai temetés után Balbo földi maradványai a háború végéig Tripoliszban maradnak.

A tábornagy özvegye a következő két részvéttáviratot kapta: A piemonti herceg így táviratozott:

„Szeretett férjének tragikus vége mélyen meghatott és szívből megindított. Hazánk dicsőségének egy csillaga szállt vele sírba. Minden részvétem az Ön és gyermekeiért.”

A másik táviratot Maglioni bíboros-államtitkár XII. Pius pápa nevében küldötte az özvegynek.

Tripolisz. (Rador.) Italo Balbo koporsóját, a többi nyolc koporsóval együtt a székesegyházból vitték utjára. Ágyutalpakon szállították a kilenc koporsót, majd amikor a repülőterre értek, fasiszta előírások szerint névsorolvasás volt és minden név elhangzása után a sokszereplő tömeg egyetlen kiáltása hallatszott: „Prezente!” Mindannyiszor a gépfegyverek dísztűzet adták, majd elindult a menet az ideiglenes temetkezési helyre, ahol a háború végéig pihennek a hősi halottak.

Budapestről jelentik, hogy Italo Balbo tábornagy jelkiüdvéért szerdán délelőtt a Szervita-téri római katolikus templomban gyásztisztviszleteket tartottak, amelyen megjelent vitéz Bartha Károly magyar honvédelmi miniszter, Werth Henrik, a magyar honvéd-

vezérkar főnöke, bárcházi Bárczy István államtitkár és más előkelőségek. Ott volt a gyászmisén, az olasz követ és a követség személyzete, míg német részről Ermandsdorf német követ és a követség tisztikara. A magyar honvédség ezenkívül egy tábornoki és tisztiküldöttséggel képviseltette magát. A gyászmisét Karari József rendfőnök celebrálta nagy papi segédlettel.

Simionescu államtitkár beiktatása

Bucuresti. Az egészségügyi miniszteriumban Hortolomei miniszter jelenlétében ma iktatták be Ion Simionescu államtitkárt.

Anglia szavatosságot ajánlott fel Irországnak

Newyork. (Rador.) Newyorki ir körökben az a hír terjedt el, hogy Anglia felajánlotta Irországnak garanciáját és e célból cseh és lengyel csapatokat küldene oda, de azt kívánná, hogy az Irországot védő csapatok is angol vezetés alatt legyenek.

Megszűnt a balti egyezmény

Kaunasból jelentik: A három balti állam, Litvánia, Lettország és Észtország közös megállapodás alapján felmondták az 1934-ben kötött balti egyezményt. (Rador.)

Dánia lép a Népszövetségből

Kopenhága. (Rador.) A nemzeti szocialista és parasztpárti hívek kedden a parlamenti képviselőik útján azt javasolták, hogy Dánia lépjen ki a Népszövetségből és hívja vissza londoni követét.

Bastianini Rómába érkezett

Róma. (Rador.) Bastianini londoni olasz nagykövet a követség személyzetével ma érkezett vissza Rómába. A nagykövetet a hatóságok és a külügyminiszterium képviselői fogadták.

LAPZARTA:

(Rador-jelentések)

WASHINGTON. Az amerikai kormány Washingtonba interamerikai kongresszust hívott össze, amelyre valamennyi észak- és délamerikai halózási társaság képviselői is meghívást nyernek. Nem bívják meg azonban a kongresszusra Kanadát, ami az érdeklő körökben nagy feltűnést keltett.

WASHINGTON. A múlt héten az USA kincstárába 418.236.631 dollár értékű arany folyt be. Ebből 24 millió 157 ezer 598 értékű Franciaországból érkezett ezen a héten, míg Angliából 101.377.517 dollár értékű arany érkezett. Ezenkívül még érkezett olyan arany mennyiség is az Egyesült-Államokba, melyekről nem adtak ki hivatalos jelentést.

WASHINGTON. Roosevelt elnök aláírt egy rendeletet, amely az Egyesült-Államok hadseregének a nélkülözhetetlen hadianyag, repülőgépek és hadieszközök kivételét engedélyhez köti.

LISSZABON. Ma portugál kikötőbe érkezett az USA hadihajóhadhoz tartozó Omaha cirkáló és a Golf torpedóromboló. A két hajó az USA európai hadjárát alkotja portugál vizeken.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő

ALKALMAZÁST KERES

Magányos urinó szerény igényekkel házvezetőnői állást keres, vidéken is. Kiváló háziasszony. Cimeket a kiadóba kér. Tisztviselőné jellegére. 2988

Intelligente Jüdin, aus gutem Hause, unabhængig, gute Erscheinung, empfielt sich als Erzieherin, Haushälterin, zu Kranken, auch tüchtig im Geschäft. Büro, sehr verlässlich. Adresse: Stanitz, Arad, Str. Motilor 3. 3095

LAKÁS

Augusztusra kiadó négyszobás, emeleti lakás, főútvonalon, Bul. Regele Ferdinand 45. 3092

Különálló, bútorozott szoba, teljes komforttal azonnalra, esetleg július 15-re kiadó. Ugyanott egy hálószobabútor eladó. Bul. Carol 50. 3069

Diszkrét bejárata, csinosan bútorozott 2 szoba azonnal kiadó. Bul. Carol 60. 3091

Centrumban emeletes, uri sarokbérház 3.000.000 leiert eladó. Kizárólagos megbízott: Banciu Rudolf, Str. Ghiba Birta 40. 3066

Belvárosi háromszobás,
fürdőszobás lakás augusztustól, vagy szeptembertől nagyon olcsón kiadó. Cim a kiadóban.

VÉTELE-ELADÁS

Jégszekrény, jókarban, eladó. Str. Gen. Coandă 9. 3062

Alig használt, modern sportkocsi eladó. Érdeklődni 2-7-ig. Str. Badea Cârțan 14. 3087

PUHA ÓLMOT VESZÜNK Cim a kiadóban.

INGATLAN

I. Haas

uj Ingatlanforgalmi Iroda. Bul. Dragalina 9.

Ingatlanok, házak, telkek, földek, szállók közvetítése minden árikozásban, jutányos közvetítési díj mellett. 3053

INGATLANOK eladásának és vételének közvetítése minden árfokozatban. KÖLCSONOK elsőhelyi betáblázásra. HATSCHEK ingatlanforgalmi iroda, Arad Bul. Carol 46. (Lakás agyanott). Telefon: 26-95. 1505

KÖLONFÉLEK

Lakásnak, raktárnak, vagy üzletnek alkalmas uccai helyiségek bérbeadók, belvárosban. Érdeklődni: Bruckner bútortársulat, Str. Gen. Berthelot 6., a színházszal szemben. 3093

Butort, szőnyeget, írógépet, kasszát, ezüsttárgyakat, antik ékszert veszek állandóan a legmagasabb árrban. Keresek megvételre olcsó zongorát és pianót. Zálogcéduláját olcsón hosszabbítjuk, előleget nyújtunk. Tempo, Fischer Eliz-palota. 2997

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben